

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

H.Čemerlića 2, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 70 35 73, Fax: 70 35 65 - www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

IZVJEŠĆE

O FINACIJSKOJ REVIZIJI MINISTARSTVA OBRANE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2013. GODINU

Broj: 01/02/03-08-16-1-515/14

Sarajevo, lipanj 2014. godine

KAZALO

I. MIŠLJENJE REVIZORA	3
II. IZVJEŠĆE O REVIZIJI	5
1. Uvod	5
2. Postupanje po ranijim preporukama	5
3. Sustav unutarnjih kontrola	7
4. Proračun	9
5. Planiranje i izvješćivanje o radu	10
6. Pregled rashoda proračuna	12
6.1. Tekući izdaci	12
6.2. Kapitalni izdaci	22
6.3. Tekući grantovi	23
7. Bilanca stanja	24
8. Javne nabave	32
9. Ostalo	36
10. Korespondencija	39
III. PRIVITAK	41
FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA	41
Pregled rashoda proračuna za 2013. godinu	
Bilanca stanja na 31.12.2013. godine	
Izjava o odgovornostima rukovodstva	

I. MIŠLJENJE REVIZORA

Uvod

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća (Bilanca stanja, Pregled prihoda, primitaka i financiranja, Pregled rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama, Posebni podaci o plaćama i broju uposlenih, Pregled dinamike upošljavanja, Pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, Pregled kapitalnih ulaganja i Analizu izvršenja proračuna - tekstualni dio) u **Ministarstvu obrane Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) za godinu koja se završava 31. prosinca 2013. godine.

Pored finansijskih izvješća, predmet revizije bila je i usklađenost poslovanja Ministarstva s odgovarajućim zakonima i propisima koji imaju utjecaja na finansijska izvješća za 2013. godinu.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Ministarstva je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja, tj. Zakonu o financiranju institucija BiH, Zakonu o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za tekuću fiskalnu godinu, Pravilniku o finansijskom izvješćivanju institucija BiH i Pravilniku o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH. Ova odgovornost uključuje i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća koja ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške.

Pored odgovornosti za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo Ministarstva je odgovorno za poslovanje sukladno odgovarajućim zakonima i propisima i potvrđuje da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje sredstava odobrenih proračunom institucije za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti mišljenje o finansijskim izvješćima temeljem revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i primjenjivim Okvirom Međunarodnih standarda vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je utemeljen na prosudbi revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvješćima uslijed prijevare ili greške. Prilikom procjene rizika revizor razmatra unutarnje kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u danim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti unutarnjih kontrola. Revizija također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju unutarnje revizije i sustav unutarnjih kontrola.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvješćima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome jesu li su finansijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, usuglašene s odgovarajućim zakonima i propisima. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura kako bi dobili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene koje su određene zakonom i propisom. Ove procedure uključuju procjenu rizika od značajnih neslaganja sa zakonima i propisima.

Vjerujemo kako su pribavljeni revizijski dokazi dostatni i odgovarajući i da osiguravaju temelj za naše mišljenje.

Temelj za mišljenje s rezervom

1. Kao što je navedeno pod točkom 7. Izvješća, u dijelu vezano za popisa imovine, obveza i potraživanja, isti nije izvršen sukladno važećim propisima.
2. Kao što je navedeno pod točkom 7. Izvješća, u dijelu vezano za pokretnu perspektivnu vojnu imovinu, za godinu koja je završila 31.12.2013. godine, u poslovnim knjigama Ministarstva nije vrijednosno prikazana pokretna vojna imovina koja će po Sporazumu o konačnom raspolaganju svim pravima i obvezama na pokretnoj imovini i dalje služiti za potrebe Ministarstva. Time su stalna sredstva i izvori sredstava podcijenjeni za najmanje 72.894.127 KM.
3. Kao što je navedeno pod točkom 7. Izvješća, u dijelu vezano za kratkoročne tekuće obveze, Ministarstvo je u 2013. godini evidentiralo i platilo obveze prema dobavljačima iz ranijih godina u iznosu od najmanje 312.251 KM, te su na taj način obveze prema dobavljačima i troškovi precijenjeni, najmanje za navedeni iznos.
4. Kao što je navedeno pod točkom 8. Izvješća, nije uspostavljen efikasan i pouzdan sustav javnih nabava.

Mišljenje s rezervom

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte navedene u Temelju za mišljenje s rezervom, financijska izvješća Ministarstva prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obveza na 31.12.2013. godine i izvršenje proračuna za godinu koja se završila na navedeni datum, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja.

Financijske transakcije i informacije prikazane u financijskim izvješćima Ministarstva u tijeku 2013. godine bile su u svim značajnim aspektima usuglašene s odgovarajućim zakonima i propisima, osim za moguće efekte koji su navedeni u Temelju za mišljenje s rezervom.

Isticanje predmeta

Ne izražavajući daljnju rezervu na dano mišljenje, skrećemo pozornost na:

- točku 6.1. Izvješća, dio koji se odnosi na racionalizaciju troškova korištenja službenih vozila.
- točku 7. Izvješća, dio koji se odnosi na potencijalne obveze u svezi sudskih sporova.

Sarajevo, 30.06.2014. godine

GLAVNI REVIZOR

Milenko Šego

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Dževad Nekić

**ZAMJENICA
GLAVNOG REVIZORA**

Božana Trninić

II. IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. Uvod

Ministarstvo je utemeljeno Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine¹. Nadležnosti Ministarstva regulirane su Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave BiH i Zakonom o obrani BiH². Stvaranje i održavanje obrambenog kapaciteta, nadzor nad svim aspektima Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Oružane snage), predstavljanje Bosne i Hercegovine u međunarodnim odnosima vezano za pitanja odbrane, zatim izrada, pregled i ažuriranje obrambene politike BiH koju odobrava Predsjedništvo BiH, neke su od nadležnosti Ministarstva.

Odredbama Zakona o obrani BiH definirane su organizacijske i administrativne te komandne nadležnosti ministra odbrane koje su predmet vrhovne komande i kontrole Predsjedništva BiH. Ministarstvo se popunjava s državnim službenicima, zaposlenicima i djelatnim vojnim osobama koje su raspoređene na poslove i zadatke sukladno važećim zakonima i Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva.

2. Postupanje po ranijim preporukama

Ured za reviziju institucija BiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je financijsku reviziju Ministarstva za 2012. godinu o čemu je sačinjeno Izvješće o reviziji, te izrazio mišljenje s rezervom vezano za neevidentiranje pokretne perspektivne imovine, procjenjivanje kratkoročnih tekućih obveza, te neuspostavljanje efikasnog i pouzdanog sustava javnih nabava, uz isticanje predmeta vezano za nepostojanje plana borbe protiv korupcije, racionalizaciju troškova službenih vozila, potencijalne obveze u svezi sudskih sporova i probleme u svezi popisa imovine, obveza i potraživanja.

Ministarstvu su predložene preporuke kojima se sugerira poduzimanje određenih aktivnosti na unaprjeđenju poslovanja i otklanjanju nepravilnosti u daljnjem poslovanju. Ministarstvo je dostavilo odgovor Uredu za reviziju sukladno članku 16. stavak 3. Zakona o reviziji institucija BiH.

Osvrtom na preporuke revizije dane u Izvješću o reviziji za 2012. godinu, te uvidom u poduzete aktivnosti, ustvrdili smo sljedeće:

Realizirane preporuke:

Ministarstvo je usuglasilo odredbe Pravilnika o vojnim letaćima i letачkoj službi u Ministarstvu s Odlukom Vijeća ministara BiH o posebnim dodacima na plaću za djelatne vojne osobe.

Izvršeno je razdvajanje odgovornosti, u smislu da osobe koje sudjeluju u procesu nabave, sastavljanju tenderske dokumentacije i realizaciji ugovora, više nisu i članovi povjerenstava za javne nabave.

Ministarstvo je u 2013. godini usvojilo Pravilnik o reprezentaciji i poklonima u kojem su detaljno definirana prava i obveze korisnika reprezentacije.

¹ Službeni glasnik BiH, broj 42/03

² Službeni glasnik BiH, broj 88/05

Kreirana je rezervna kopija podataka i omogućena je kontrola zapisa u postojećem sustavu plaća kroz "log-fajlove". Instalirana je nabavljena mrežna oprema i povezane su preostale lokacije putem SDH mreže.

Preporuke čija je realizacija u tijeku:

Još uvijek nije na svim razinama uspostavljen cjelovit sustav unutarnjih kontrola. Ministarstvo je izvršilo izmjene Pravilnika o unutarnjem ustroju u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju, no još uvijek nije došlo do kadrovskog jačanja unutarnje revizije.

Akcijski plan za prevenciju korupcije i borbu protiv korupcije u Ministarstvu i Oružanim snagama još uvijek nije usvojen od menadžmenta Ministarstva.

U tijeku su aktivnosti u svezi dugoročnog, odnosno trajnog rješavanja problema smještaja djelatnih vojnih osoba.

Riješen je dio potraživanja za uplaćene predujmove, ali još uvijek se potražuju značajna sredstva.

Ministarstvo je poduzelo određene aktivnosti u svezi procjene pokretne perspektivne vojne imovine. U tijeku 2013. godine izvršena je procjena vrijednosti dijela pokretne perspektivne vojne imovine (motorna vozila i borbena vozila). Aktivnosti u svezi procjene i evidentiranja ostale pokretne perspektivne vojne imovine su još uvijek u tijeku.

Zaključen je ugovor za nabavu novog sustava za obračun plaća i naknada zaposlenih u Ministarstvu, ali implementacija ugovora ne teče planiranom dinamikom.

Nerealizirane preporuke:

Nije riješeno pitanje raspolaganja vojnom imovinom.

Pitanje nepokretne perspektivne imovine Ministarstva kao dio opće problematike državne imovine nije još uvijek riješeno, tako da ista nije uknjižena u poslovne knjige Ministarstva³.

Proces predaje neperspektivnih lokacija nepokretne vojne imovine nije još uvijek izvršen⁴.

Nije izvršena procedura uništenja za opremu rashodovanu u 2012. godini kako to nalaže Pravilnik o računovodstvu niti je ista vraćena u poslovne evidencije Ministarstva.

Redoviti godišnji popis ponovno nije proveden sukladno relevantnim propisima i samom svrhom popisa.

Prijedlog pravilnika o obrazovanju, usavršavanju za djelatne vojne osobe još uvijek nije upućen Vijeću ministara BiH na suglasnost.

Ministarstvu je u nedostatku sredstava na pojedinim pozicijama, ponovno evidentiralo troškove suprotno postojećem Pravilniku o računovodstvu i kontom planu.

Vezano za službena vozila, nisu poduzimane nikakve aktivnosti po pitanju opravdanosti postojećeg voznog parka, uspostavljena kontrola utroška sredstava za uporabu vozila nije efikasna, nije uspostavljena efikasna baza podataka o troškovima vozila, nije preispitana

³ Realizacija ove preporuke nije u isključivoj nadležnosti Ministarstva već ovisi o političkom dogovoru.

⁴ Dinamika ovog procesa ovisi o nižim razinama vlasti.

opravdanost prava raspolaganja službenim vozilima 24 sata dnevno. Nije uspostavljena posebna evidencija za vozila koja se ne ubrajaju u kategoriju M1 vozila. Nije izvršena primopredaja vozila u Odjel za opće i zajedničke poslove, a vozila su još uvijek zadužena po sektorima.

U svezi procesa javnih nabava, nisu usvojeni novi interni akti kojim bi se preciznije definirali nositelji aktivnosti, njihove obveze i odgovornosti, kao i način izbora dobavljača putem izravnog sporazuma.

Niti u 2013. godini nije evidentirana realizacija sredstava donacija na dva projekta.

Vezano za SAR misiju, još uvijek nije potpisan ugovor s Direkcijom za civilno zrakoplovstvo BiH, kojim bi bio reguliran način pružanja usluge i financiranja iste.

Ponovno su uočene isplate iz blagajne koje nisu evidentirane u poslovnim knjigama.

Nisu poduzete konkretne mjere na rješavanju i naplati evidentiranih zaostalih potraživanja od vojno - diplomatskih predstavnika kojima je istekao mandat.

Još uvijek nisu definirani okvirni kriteriji razgraničavanja tekućih od investicijskih izdataka.

Viškovi i manjkovi utvrđeni godišnjim popisom ponovno su proknjiženi u narednoj godini, što je u suprotnosti s važećim Pravilnikom o računovodstvu. Ministarstvo još uvijek nije uspostavilo takav sustav internih kontrola koji će osigurati blagovremeno dostavljanje i knjiženje financijske dokumentacije, a time i točno evidentiranje obveza u obračunskom razdoblju u kojem su i nastale. Tako su ponovno zabilježeni slučajevi evidentiranja obveza iz prethodnih godina.

I dalje se potraživanja za deponirana sredstva za nabavu materijalno-tehničkih sredstava za provođenje Protuminskih akcija ne vode u evidencijama Ministarstva⁵, a poduzete radnje nisu rezultirale isporukom materijalno-tehničkih sredstava.

Ponovno je na bazi provedenih revizorskih procedura utvrđeno kako postoje neslaganja u saldima obveza prema dobavljačima. Nije urađena analiza unaprjeđenja sustava kadrova i sustava evidencije i kontrole plaća.

3. Sustav unutarnjih kontrola

Ministarstvo je odgovorno za kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća i usuglašenost poslovanja sa zakonima i pravilima. Kontrolno okruženje predstavlja osnovicu sustava unutarnjih kontrola i podrazumijeva rukovođenje i stil upravljanja, organizacijsku strukturu i kompetentnosti i politike ljudskih resursa.

Na temelju provedene revizije može se konstatirati kako je Ministarstvo poduzimalo određene aktivnosti na unaprjeđenju sustava unutarnjih kontrola. Tako su nastavljene aktivnosti na procjeni vrijednosti materijalnih sredstava s liste pokretne perspektivne imovine, poduzete su aktivnosti vezano za realizaciju izvršenog transfera za protuminske akcije iz ranijeg razdoblja i realizaciju ranije danih predujmova. Također, poduzete su aktivnosti na objedinjavanju sustava plaća za sve zaposlene u Ministarstvu. Obzirom kako Vijeće ministara BiH još uvijek nije donijelo jedinstvena pravila i standarde potrošnje za određene kategorije rashoda (reprezentacija, službena vozila, telefoni) u institucijama Bosne i

⁵ Realizacije ovog dijela preporuke koja se odnosi na evidencije, ne ovisi o Ministarstvu, već je u nadležnosti Ministarstva financija i trezora BiH.

Hercegovine, Ministarstvo je i u 2013. godini, kada su u pitanju ovi izdaci primjenjivalo svoja interna akta kojima je odredilo pravila i ograničenja potrošnje.

U cilju unaprjeđenja cjelokupnog sustava logističkog planiranja i realizacije ugovora, Ministarstvo je tijekom godine održalo više radionica koje su rezultirale izradom nacрта tri sustavna dokumenta iz područja planiranja, ugovaranja i realizacije roba, radova i usluga. Očekuje se kako bi ovi dokumenti trebali biti usvojeni u 2014. godini.

Međutim i pored pokrenutih aktivnosti, revizijom Ministarstva su uočene određene slabosti u funkcioniranju sustava internih kontrola te prostor za njegovo poboljšanje i nadogradnju. Kao značajnije (sustavne) nedostatke navodimo sljedeće:

- **neriješeno pitanje raspolaganja vojnom imovinom** što predstavlja rizik za učinkovito i transparentno upravljanje javnim sredstvima te smetnju pri realizaciji programskih ciljeva Ministarstva. Kao posljedice nepreuzimanja neperspektivnih lokacija Ministarstvo snosi značajne troškove. Neriješen status imovine predstavlja problem i s gledišta računovodstvenog evidentiranja i obavljanja popisa imovine. Ured za reviziju je upoznat s činjenicom kako rješavanje pitanja vojne imovine nije u isključivoj nadležnosti Ministarstva i kako predstavlja svojevrsno političko pitanje⁶ (detaljnije u točki 7. Izvješća).
- **nedovoljna ažurnost u dostavljanju financijske dokumentacije** što za posljedicu, između ostalog, ima evidentiranje troškova u razdoblje kojem ne pripadaju. Ponovno su evidentirane i plaćene faktura iz prethodnih godina na teret proračuna 2013. godine u značajnim financijskim iznosima.
- **neadekvatno financijsko upravljanje iz ranijih razdoblja** koje se reflektira i na tekuće poslovanje Ministarstva. Naime još uvijek nisu opravdani dani predujmovi iz ranijih godina, nisu naplaćena potraživanja od vojno-diplomatskih predstavnika, nije riješeno evidentiranje, odnosno realizacija depozita uplaćenog 2011. godine za nabavu materijalno tehničkih sredstava za provođenje protuminskih akcija.
- **još uvijek nedovoljno pouzdan i učinkovit sustav javnih nabava** - uočene su brojne slabosti pri provođenju procedura javnih nabava i u primjeni važećih propisa (detaljnije u točki 8. Izvješća).

Potrebno je, u cilju efikasnijeg poslovanja i pouzdanog financijskog izvješćivanja, na svim razinama uspostaviti sustav internih kontrola koji će eliminirati navedene slabosti i doprinijeti efikasnom ostvarivanju ciljeva Ministarstva.

Ponovno naglašavamo kako je potrebno, u suradnji s nadležnim institucijama (Predsjedništvo BiH, Parlamentarna skupština BiH, Vijeće ministara BiH i Ministarstvo financija i trezora BiH) što prije riješiti pitanje raspolaganja vojnom imovinom, kao preduvjeta točnog računovodstva, te istinitog i fer iskazivanja imovine u financijskim izvješćima Ministarstva.⁷

Unutarnja revizija Ministarstva: Sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH⁸ i Odluci o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH⁹, predviđeno je da unutarnju reviziju vrši jedinica unutarnje revizije u okviru Ministarstva. Shodno pomenutoj Odluci, Ministarstvo je izvršilo izmjene Pravilnika o unutarnjem ustroju u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju. Pravilnikom je predviđeno da unutarnju reviziju obavlja

⁶ Početkom 2012. godine postignut je sporazum političkih lidera o principima raspodjele nepokretne vojne imovine, međutim još uvijek nisu konkretizirane radnje po pitanju nepokretne vojne imovine (procjena imovine, uknjižba vlasništva, evidentiranje u poslovnim knjigama).

⁷ Ovo pitanje nije u isključivoj nadležnosti Ministarstva i ovisi o političkom dogovoru.

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 27/08, 32/12

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 49/12

Jedinica za unutarnju reviziju u kojoj su predviđena četiri radna mjesta, i to rukovoditelj Jedinice i tri stručna savjetnika za unutarnju reviziju. U tijeku su aktivnosti na kadrovskoj popuni Jedinice unutarnje revizije. Rad unutarnje revizije utemeljen je na procedurama planiranja, izvršenja i izvješćivanja sukladno standardima unutarnje revizije, te Priručniku propisanom od Središnje harmonizacijske jedinice. U 2013. godini, unutarnju reviziju obavljale su dvije osobe (šef i jedan izvršitelj). Godišnjim planom predviđeno je sedam revizija, a izvršeno je šest revizija za koja je sačinjeno izvješće. I dalje smatramo kako je za ovako složen sustav kakav je Ministarstvo, trenutno nedovoljan broj izvršitelja u Jedinici unutarnje revizije.

Preporučamo Ministarstvu da ubrza aktivnosti na jačanju unutarnje revizije, prvenstveno u smislu njenog kadrovskog popunjavanja.

- **Rukovođenje, organizacija i ljudski resursi**

Na čelu Ministarstva nalazi se ministar koji ima dva zamjenika: zamjenika ministra obrane za politiku i planiranje i zamjenika ministra obrane za upravljanje resursima. Sukladno Zakonu o obrani, usvojen je Pravilnik o unutarnjem ustroju Ministarstva od 28.07.2006. godine kojim su propisane nadležnosti, način rukovođenja i sistematizacija radnih mjesta u Ministarstvu. Veličinu, strukturu i lokaciju Oružanih snaga BiH predlaže ministar obrane, a prijedlog usvaja Predsjedništvo BiH. Zakon o obrani BiH definira Zajednički stožer Oružanih snaga BiH kao stručno stožerno tijelo podčinjeno ministru obrane, koje je odgovorno za planiranje, organiziranje i izvršenje naloga i zapovijedi ministra obrane. Oružane snage sastoje se od djelatnog vojnog osoblja, pripadnika pričuvnog sastava koji su angažirani u vojnu službu, civilnih osoba i kadeta.

U procesu revizije sagledano je i upravljanje ljudskim resursima Ministarstva. Pod upravljanjem ljudskim resursima podrazumijevaju se međusobno povezane aktivnosti i procesi od kojih su najvažniji: planiranje broja radnih mjesta, analiza poslova tj. radnih mjesta, definiranje kompetencija i vještina za svako radno mjesto, proces selekcije, profesionalna obuka i razvoj zaposlenih, unaprjeđenje znanja i vještina zaposlenih, motivacija zaposlenih i međuljudski odnosi te komunikacija sa zaposlenim.

U cilju definiranja strateških opredjeljenja u sustavu upravljanja ljudskim resursima, Ministarstvo je u prethodnom razdoblju donijelo niz politika upravljanja i razvoja ljudskih resursa. Tako je usvojena Politika razvoja funkcije menadžmenta ljudskih potencijala u Ministarstvu, Politika profesionalnog razvoja i upravljanja karijerom vojnih osoba u Ministarstvu i Oružanim snagama. U cilju implementacije usvojenih politika kreirano je više pravilnika i procedura.

Ministarstvo provodi ocjenjivanje rada državnih službenika sukladno Pravilniku o načinu ocjenjivanja rada državnih službenika u institucijama BiH, a ocjenjivanje rada vojnih osoba vrši se sukladno Pravilniku o ocjenjivanju rada vojnih osoba u Ministarstvu i Oružanim snagama. U 2013. godini nije bilo primjera negativne ocjene rada državnih službenika.

4. Proračun

Ministarstvo je uputilo Zahtjev za dodjelu sredstava iz proračuna za 2013. godinu u ukupnom iznosu od 284.728.000 KM i to za tekuće izdatke iznos od 281.715.000 KM, kapitalne izdatke iznos od 2.913.000 KM te za sudske presude 100.000 KM. Upućen je i Aneks temeljnog Zahtjeva u iznosu od 13.751.531 KM.

Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2013. godinu¹⁰, Ministarstvu su odobrena sredstva u iznosu od **291.068.000 KM**. U odnosu na odobrena proračunska sredstva za 2012. godinu, proračun Ministarstva je manji za 14.779.000 KM. Ministarstvu su u 2013. godini na raspolaganju bila i sredstva donacija u ukupnom iznosu od 1.964.618 KM.

Ukupno ostvareni rashodi Ministarstva u 2013. godini iznosili su **278.290.258 KM**, od čega se na proračunska sredstva odnosi 278.176.000 KM, a na novčane donacije odnosi 114.258 KM. U odnosu na proračunom odobrena sredstva, izvršenje proračuna iznosi gotovo 96%. Odstupanje izvršenja u odnosu na odobrena proračunska sredstva se najvećim dijelom odnosi na kapitalne izdatke (8.111.912 KM). Naime sredstva u iznosu od 7.480.000 KM, koja su proračunom odobrena za remont helikoptera, naknadno su, posebnom odlukom Vijeća ministara BiH odobrena da se realiziraju kao višegodišnji projekt, tako da nije bilo izvršenja proračuna za ove namjene. Odstupanja izvršenja na ostalim pozicijama uglavnom su uzrokovana problemima u provođenju procedura javnih nabava. Izvršenje doniranih sredstava iznosilo je 114.258 KM (manje od 9% u odnosu na raspoloživa sredstva) što je detaljnije opisano u točki 9. Izvješća - Donacije.

Temeljem Odluke Vijeća ministara BiH o nastavku projekta udruživanja sredstava iz proračuna Ministarstva u NATO Trust fund, Ministarstvo je pokrenulo proceduru prestrukturiranja proračuna u iznosu od 300.000 KM. Temeljem toga, Ministarstvo financija i trezora BiH je odobrilo traženo prestrukturiranje rashoda na teret pozicije Ugovorene i druge usluge.

Sukladno Proceduri o prestrukturiranju rashoda proračunskih korisnika za 2013. godinu, Ministarstvo je na temelju Odluke o prestrukturiranju rashoda Ministarstva financija i trezora BiH od 02.12.2013. godine, izvršio prestrukturiranje rashoda u ukupnom iznosu od 4.415.788 KM. Ministarstvo je zahtijevalo prestrukturiranje rashoda u većem iznosu (5.395.788 KM), međutim Ministarstvo financija i trezora BiH je u konačnici odobrilo prestrukturiranje samo u iznosu od 4.415.788 KM. Iako je u Proceduri o prestrukturiranju rashoda proračunskih korisnika za 2013. godinu propisano kako se prestrukturiranjem ne može povećati pozicija Bruto plaće i naknade, izuzev donošenja posebnih odluka Vijeća ministara BiH koje se odnose na upošljavanje, Ministarstvo je, između ostalog, odobrilo povećanje i pozicije Bruto plaće i naknade u iznosu od 750.000 KM.

Vijeće ministara BiH je 18.12.2013. godine usvojilo Informaciju o promjeni namjene korištenja sredstava na poziciji investicijskog održavanja i prestrukturiranju proračuna za realizaciju višegodišnjeg projekta remonta četiri helikoptera. Istodobno je donešena Odluka o višegodišnjem projektu remonta helikoptera za razdoblje 2013. - 2014. godine. Sredstva za realizaciju ovog višegodišnjeg projekta su osigurana iz proračuna Ministarstva za 2013. godinu, i to s pozicija tekućeg održavanja (980.000 KM) i investicijskog održavanja (6.500.000 KM).

Od ukupnog realiziranih proračunskih sredstava u 2013. godini (278.176.000 KM), gotovo 87% sredstava utrošeno je na bruto plaće te naknade troškova zaposlenih, a za sve ostale rashode Ministarstva (tekuće i kapitalne) realizirano je nešto više od 13% proračuna.

5. Planiranje i izvješćivanje o radu

- **Strateški plan, program rada i izvješće o radu**

¹⁰ Službeni glasnik BiH, broj 100/12

Strateško planiranje: Strateško planiranje na razini Ministarstva i Oružanim snagama utemeljeno je na sljedećim strateškim konceptualnim dokumentima: Obrambena politika BiH (odobrena od Predsjedništva BiH 2008. godine), Politika obrambenog planiranja (odobrena od ministra odbrane 2009. godine), Politika upravljanja obrambenim resursima (odobrena od ministra odbrane 2009. godine), Smjernice za obrambeno planiranje (odobrene od ministra odbrane u siječnju 2013. godine za razdoblje do 2018. godine), Koncept sustava programiranja, planiranja, budžetiranja i izvršenja.

Još uvijek je u tijeku usvajanje dokumenta Pregled odbrane BiH, čiji je sastavni dio dokument Dugoročni plan razvoja i modernizacije Oružanih snaga. U njemu se operacionalizira vizija razvoja Oružanih snaga definirana Obrambenom politikom BiH, te pravci i ciljevi razvoja Oružanih snaga. Navedeni dokument bi trebao dati stratešku viziju razvoja obrambenog sustava BiH do 2020. godine.

Svi dokumenti vezani za strateško planiranja su utemeljeni na relevantnim zakonima i objavljeni su na internet stranici Ministarstva.

Program rada Ministarstva za 2013. godinu sadržavao je ukupno 119 programskih aktivnosti, od čega 100 tematskih, 7 normativnih i 12 međunarodnih aktivnosti. Težište rada Ministarstva u 2013. godini bilo je usmjereno na realizaciju programskih poslova i zadataka iz nadležnosti Ministarstva kao organa uprave, aktivnostima pridruživanja NATO-u te završetku prethodnih reformskih aktivnosti. Težište aktivnosti Ministarstva utvrđene Programom rada za 2013. godinu su: okončanje implementacije reformskih rješenja iz prethodne reforme u području obrane, obuka Oružanih snaga, aktivnosti u okviru Programa partnerstvo za mir i stvaranje uvjeta za euroatlanske integracije uključujući i međunarodne mirovne misije, završetak izrade i usvajanje dokumenta Pregled obrane i Dugoročni plan modernizacije Oružanih snaga BiH 2011.-2020. godina, razvoj civilno vojne suradnje i pomoći civilnim organima vlasti, jačanje međunarodne suradnje te nastavak formalnog konstituiranja sustavnih dokumenata. Navedene aktivnosti su identične težištu aktivnosti iz Programa rada Ministarstva za 2012. godinu.

Izvješće o radu: Ministarstvo je 17.02.2014. godine dostavilo Izvješće o radu za 2013. godinu Predsjedništvu BiH, Zajedničkom povjerenstvu za obranu i sigurnost Parlamentarne skupštine BiH te Vijeću ministara BiH. Prema Izjavi o odgovornosti ministra Ministarstva, svi planirani programski zadaci su u potpunosti realizirani (postotak izvršenja 100%), izuzev aktivnosti u svezi izrade i usvajanja dokumenta Pregled obrane i Dugoročni plan modernizacije Oružanih snaga BiH 2011.-2020. i izrade planova implementacije, koja je prema izjavi menadžmenta realizirana 80%.

Prema navodima iz Izvješća o radu, Ministarstvo je u potpunosti realiziralo 101 aktivnost, djelomice je realizirano 9 aktivnosti, a 9 aktivnosti je ostalo nerealizirano. U Izvješću se navodi kako su ostvareni značajni rezultati pri pružanju pomoći civilnim strukturama, prvenstveno u inženjerskim radovima i pružanju pomoći pri gašenju požara. Tijekom 2013. godine, Oružane snage su deminirale ukupno 2.190.106 m² ili 65,30 % ukupnog godišnjeg plana za 2013. godinu. U 2013. godini evidentiran je porast broja izvanrednih događaja koji su prouzročili materijalnu štetu. Ovo je posebice izraženo kroz otuđenje naoružanja i vojne opreme. Evidentirana su otuđenja imovine, naoružanja i opreme na pet lokacija zbog čega su nadležni organi poduzeli istražne radnje unutar Oružanih snaga. Šteta nastala otuđenjem procijenjena je na 54.562 KM. Također, tijekom 2013. godine, metodama delaboracije i detonacije uništene su 894 tone viškova naoružanja i nestabilnog streljiva.

Tijekom 2012. godine pokrenute su aktivnosti u svezi procjene vrijednosti materijalnih sredstava s Liste pokretne imovine koje će služiti za potrebe Ministarstva^[1]. U 2012. godini je

^[1]Službeni glasnik BiH, broj 36/10

prvobitno procijenjen 2.321 komad raznih tipova i vrsta motornih vozila s ukupnom vrijednošću od gotovo 75.000.000 KM, što je bio predmet korekcije i dorada u 2013. godini, obzirom kako je proces procjene i uknjiženja ove imovine još uvijek u tijeku, te je izvršena procjena vrijednosti motornih vozila, uključujući i specijalna borbeno i neborbeno sredstva (ukupno 2.239 komada) u vrijednosti od 64.163.817 KM za šta je donesena Odluka o povećanju stalnih sredstava u 2014. godini. U razdoblju trajanja završne revizije, u tijeku je bio unos procijenjene vrijednosti za motorna i borbeno vozila u vrijednosti od 64.163.817 KM. Odluka o povećanju vrijednosti stalnih sredstava u 2014. godini za navedeni iznos je potpisana od ministra 07.04.2014. godine.

Tijekom 2013. godine formirano je povjerenstvo za procjenu informatičke opreme i sredstava veze, te povjerenstvo za procjenu vrijednosti namještaja i ostalih mašina i uređaja naslijeđenih od entitetskih ministarstava obrane, koje je radilo na procjenama vrijednosti navedenih sredstava za šta je izrađeno izvješće o procijenjenim vrijednostima (informatička oprema i sredstva veze u iznosu od 3.242.475 KM, procjena vrijednosti namještaja i ostalih strojeva i uređaja u iznosu od 5.487.835 KM). S datumom obavljanja završne revizije, unos navedenih sredstava nije još uvijek bio izvršen. Aktivnosti u svezi procjene i evidentiranja ostale pokretne perspektivne vojne imovine s Liste pokretne imovine koje će služiti za potrebe Ministarstva su još uvijek u tijeku.

U Izvješću o radu za 2013. godinu istaknuti su problemi koji su utjecali na funkcionalnost rada Ministarstva. Tako se kao problemi navode nedostatak finansijskih sredstava koji ne dozvoljava modernizaciju Oružanih snaga, te nedovoljna opremljenost suvremenim tehničkim, informatičkim i komunikacijskim sredstvima.

- **Prevenција korupcije**

Strategija za borbu protiv korupcije: Ministarstvo još uvijek nije usvojilo Akcijski plan za prevenciju korupcije i borbu protiv korupcije u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH. Plan je izrađen, no međutim isti još uvijek nije usvojen od menadžmenta Ministarstva. Akcijski plan obuhvata 2014. godinu. Napominjemo kako je Strategija za borbu protiv korupcije Vijeća ministara obuhvatala razdoblje od 2009. do 2014. godine, te ukoliko u narednom razdoblju Akcijski plan i bude usvojen, neće biti primjenjiv.

Sukladno Politici za izgradnju integriteta, smanjenja rizika i borbe protiv korupcije u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH, formiran je Odbor za izgradnju integriteta i borbu protiv korupcije. Odbor nadgleda provedbu Politike i daje prijedloge ministru odbrane za izgradnju integriteta, smanjenja rizika i borbu protiv korupcije. U tijeku su aktivnosti na izradi Plana integriteta, koje se provode u suradnji s NATO stožerom.

Preporučamo Ministarstvu da što prije izradi Plan integriteta s jasno definiranim mjerama i aktivnostima, rokovima za provedbu te nositeljima provedbe aktivnosti.

6. Pregled rashoda proračuna¹¹

6.1. Tekući izdaci

- **Bruto plaće**

Evidentirani izdaci na ovom kontu iznose 189.142.748 KM i ne prikazuju stvarno stanje, već su isti precijenjeni u okviru ovih rashoda, a potcijenjeni u okviru naknada za 100.000 KM.

¹¹ Pregled rashoda proračuna za 2013. godinu prikazan je u Tablici I. u privitku Izvješća.

Naime, zbog nedostatka sredstava izvršeno je knjiženje u iznosu od 100.000 KM sredstava koja se odnose na naknade, na poziciju bruto plaće i naknade.

Ministarstvo treba evidentirati troškove sukladno postojećem Pravilniku o računovodstvu i kontom planu, a u nedostatku sredstava na pojedinim pozicijama, koristi druge zakonske mogućnosti.

Ukupan broj zaposlenih u Ministarstvu na 31.12.2013. godine iznosio je 9.906, od čega se na Oružane snage odnosi 9.648, a na Ministarstvo 258. Zakonom o proračunu institucija BiH Ministarstvu je odobreno 10.012 uposlenih. Metodom uzorka testiran je obračun plaća u Ministarstvu i Oružanim snagama. Konstatirano je kako se plaće i naknade plaća obračunavaju sukladno odredbama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH¹². Tijekom 2013. godine u Oružanim snagama radni odnos su zasnovale 823 osobe, a u Ministarstvu ukupno 20 osoba, od čega devet pripravnika. U izvještajnom razdoblju Oružane snage i Ministarstvo su napustile 953 osobe po raznim osnovama. Obračun plaća za zaposlene u Ministarstvu vrši Ministarstvo financija i trezora BiH putem Centraliziranog sustava obračuna plaća, a obračun plaća za pripadnike Oružanih snaga i dalje vrši Ministarstvo, putem posebnog kompjutorskog programa. Mišljenja smo kako sustav obračuna plaća i naknada treba biti jedinstven na razini cjelokupnog Ministarstva. Ministarstvo financija i trezora BiH je ponovno pokrenulo proceduru za nabavu softvera za obračun plata i naknada pripadnika Oružanih snaga koji treba biti ugrađen u sustav Centraliziranog obračuna plaća i naknada koji se vodi u Ministarstvu financija i trezora BiH (COIP). Pravobraniteljstvo BiH je dalo pozitivno mišljenje na nacrt ugovora za nabavu novog sustava plaća i personala za potrebe Ministarstva. Ugovor je zaključen s tvrtkom NITES Banja Luka. Realizacija ugovora je započeta u svibnju 2013. godine. Njihova predviđanja su da će kompletan projekt biti okončan s 31.12.2014. godine. U tijeku je implementacija softvera.

Dodaci na plaću: Pri obračunu plaća, vrši se i obračun posebnog dodatka na plaću za djelatne vojne osobe u Ministarstvu i Oružanim snagama, na temelju Odluke Vijeća ministara BiH o posebnim dodacima na plaću za djelatne vojne osobe u Ministarstvu i Oružanim snagama¹³. U razdoblju 01.01.- 31.12.2013. godine isplaćeni su sljedeći dodaci: deminerski dodatak-NUS u ukupnom iznosu od 397.384 KM, letački dodatak u ukupnom iznosu od 744.121 KM, dodatak za službu na izdvojenim visinskim objektima u ukupnom iznosu od 105.474 KM, dodatak za rad na dužnosti na kojoj je osoba izložena djelovanjima štetnim po zdravlje u ukupnom iznosu od 140.057 KM i položajni dodatak u ukupnom iznosu od 593.084 KM. Pravo na položajni dodatak u 2013. godini je ostvarilo 2.489 osoba. Obračun dodataka na plaću propisan je pomenutom odlukom u ovisnosti od vrste dodatka. Za određene dodatke je propisano kako se obračunavaju primjenom matematičkog metoda u odnosu na puni fond radnih sati, dok se drugi dodaci obračunavaju u punom iznosu, bez obzira na efektivno vrijeme provedeno na obavljanju određenim poslovima (letački dodatak). Oružane snage trenutačno raspolažu s devet ispravnih helikoptera, dok je pravo na letački dodatak u prosincu 2013. godine ostvarilo 170 osoba.

Pravilnikom o vojnim letaćima i letačkoj službi u Ministarstvu i Oružanim snagama je definirano da vojni letać profesionalnog sastava, prestankom letačke službe zadržava pravo na 50% pripadajućeg letačkog dodatka na plaću, a što nije definirano Odlukom Vijeća ministara BiH o posebnim dodacima na plaću za djelatne vojne osobe u Ministarstvu i Oružanim snagama. Po preporukama revizije da se poduzmu aktivnosti na usuglašavanju pomenutih akata, Ministarstvo je sačinilo izmjene pomenutog Pravilnika kojima je ukinulo

¹² Službeni glasnik BiH, broj 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13 i 87/13

¹³ Službeni glasnik BiH, broj 2/09

pravo vojnog letača na 50% pripadajućeg letačkog dodatka na plaću koji je ostvarivao prestankom letačke službe.

Stimulacije: Ukupno isplaćen iznos neto stimulacija tijekom 2013. godine iznosio je 34.168 KM. Stimulacije su isplaćene na temelju rješenja ministra za kvalitetno i efikasno obavljanje radnih zadataka sukladno Pravilniku o novčanoj nagradi zaposlenih u Ministarstvu i Oružanim snagama.

- **Naknade troškova zaposlenih**

Naknade troškova zaposlenih ostvarene u 2013. godini iznosile su 52.262.783 KM. Značajne naknade odnose se na izdatke za prijevoz (13.177.591 KM), topli obrok (9.427.168 KM), regres (3.137.429 KM), odvojeni život (6.449.878 KM), smještaj (8.155.012 KM), pomoć u slučaju smrti i teže invalidnosti (1.026.285 KM), naknade za mirovne misije (4.561.648 KM), otpremnine (563.161 KM) te naknade novčanih primanja vojnih osoba (443.700 KM),

Naknade za prijevoz s posla na posao: Ukupno ostvareni izdaci za ove naknade tijekom 2013. godine iznose 13.177.591 KM. Visina naknade se kretala u rasponu od 53 KM, pa do visine osnovice za obračun plaće. Pregledom uzorka obračunatih naknada za prijevoz na posao i sa posla konstatirano je kako su iste obračunate sukladno Odluci Vijeća ministara BiH o visini, načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prijevoz u institucijama BiH¹⁴.

Naknade troškova smještaja: Ukupni izdaci za naknade troškova smještaja sa 31.12.2013. godine iznosili su 8.155.012 KM. Na ovaj konto su evidentirane naknade troškova zakupa stanova djelatnih vojnih osoba, imenovanih osoba, državnih službenika i ostalih koji ostvaruju ovo pravo (osobe u vojno - diplomatskim predstavništvima). Ukupan broj djelatnih vojnih osoba koji je u prosincu 2013. godine ostvarivao ovu naknadu je 2.858. Prethodnih godina su naknade troškova zakupa stanova djelatnih vojnih osoba bile evidentirane na troškovima zakupa.

Izdaci za naknade za smještaj djelatnih vojnih osoba, imenovanih osoba i državnih službenika koji ostvaruju ovo pravo, isplaćuju se sukladno važećim propisima (Odlukom Vijeća ministara BiH od 18.04.2012. godine), u rasponu od 150 KM za vojnike do visine osnovice za obračun plaće (475,69 KM) za ministra i generale. Ugovore sa zakupodavcima zaključuju zaposleni Ministarstva kako je i definirano Odlukom Vijeća ministara BiH, a pravo na ovu naknadu se ostvaruje na temelju rješenja koja donose ovlaštene osobe, a temeljem zahtjeva i dokaza o prebivalištu. Naknada se uplaćuje zakupodavcu.

Kao što je i ranije konstatirano, veliki broj zaposlenih ima ugovore s istim zakupodavcem, odnosno i dalje ima slučajeva da je kod istog zakupodavca smješteno više osoba, te da je za istu kvadraturu zakupa prostora prema ugovoru utvrđena različita cijena zakupa, jer je cijena zakupa definirana ugovorom u visini naknade na koju osoba ostvaruje pravo sukladno rješenju, odnosno Odluci Vijeća ministara BiH. Uvidom u ugovore o zakupu utvrdili smo da su u nekim sadržane odredbe o plaćanju režijskih troškova na teret zakupodavca, a u nekim na teret zakupca.

Mišljenja smo kako ugovori trebaju biti jednoobrazni, te da naknada utvrđena Odlukom Vijeća ministara BiH ne podrazumijeva režijske troškove.

Projekt smještaja: U završnoj reviziji je utvrđeno kako je okončana procedura izbora dobavljača za usluge izrade idejnog i glavnog projekta za prenamjenu objekata za

¹⁴ Službeni glasnik BiH broj 04/09, 58/09 i 06/12

stanovanje djelatnih vojnih osoba u Čapljini, Sarajevu i Derventi. Ugovor je 27.12.2013. godine zaključen s izabranim dobavljačem, s rokom završetka usluge od 45 dana od ispostavljanja narudžbenice. Dobavljač je u roku dostavio Prijedlog idejnog rješenja, ali je Ministarstvo 27.01.2014. godine obavijestilo dobavljača u svezi vlastitih procedura odobravanja ovog prijedloga unutar Ministarstva. Ministar je 23.04.2014 dao saglasnost na Prijedlog idejnog rješenja i realizaciju izrade Glavnog projekta. Nismo upoznati je li Ministarstvo pokrenulo proceduru kod Ministarstva financija i trezora BiH i Vijeća ministara BiH da se navedeni projekt tretira kao višegodišnji kapitalni projekt.

Preporučamo Ministarstvu da nastavi sa započetim aktivnostima na projektu trajnog rješavanja smještaja djelatnih vojnih osoba te zauzme proaktivan pristup u blagovremenom rješavanju svih neophodnih pitanja, a sve u cilju efikasne realizacije cjelokupnog projekta.

Naknade za odvojen život: Naknade su realizirane u iznosu od 6.449.878 KM. Pravo na naknadu za odvojen život ostvaruju imenovane osobe, rukovodeći državni službenici i savjetnici u Ministarstvu. Pravo na naknadu za odvojen život u Oružanim snagama ostvaruju sve djelatne vojne osobe (generali, časnici, dočasnici i vojnici). Naknada za odvojen život za Ministarstvo i Oružane snage je isplaćivana na temelju internog rješenja i potvrde o prebivalištu (CIPS) u iznosu od 300 KM mjesečno, što je sukladno Zakonu o plaćama i naknadama u institucijama BiH i Odluci o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama BiH na troškove smještaja, naknadu za odvojen život i naknadu za privremeno raspoređivanje¹⁵. U Ministarstvu je pravo na ovu naknadu ostvarilo šest osoba, a u Oružanim snagama 2.193 osobe.

Naknade za topli obrok: Naknade su ostvarene u iznosu od 9.427.168 KM. Metodom uzorka konstatirano je kako se prilikom obračuna i isplate ove naknade Ministarstvo pridržavalo odredbi Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonskih akata pomenutog Zakona.

Regres za godišnji odmor: Naknade za regres za godišnji odmor ostvarene su s 31.12.2013. godine u iznosu od 3.137.429 KM. Regres je isplaćen u iznosu 300 KM svim zaposlenim s koeficijentom za obračun plaće do 4, a za zaposlene čiji je koeficijent preko 4, regres je isplaćen u iznosu od 1 KM.

Pomoć u slučaju smrti ili teže bolesti: Ukupno ostvareni izdaci za ove naknade tijekom 2013. godine iznose 1.026.285 KM i isplaćene su sukladno Odluci o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu u slučaju teške povrede na radu zaposlenog, teške bolesti i invalidnosti zaposlenog ili člana njegove uže porodice i smrti člana uže porodice zaposlenog¹⁶ te Odluci o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu u slučaju smrti zaposlenog¹⁷.

Ostale naknade: Izdaci za ove naknade tijekom 2013. godine realizirani su u iznosu od 19.084 KM. U 2012. godine na ovom kontu evidentiran je iznos od 858.736 KM, a odnosio su se na naknade za stručno obrazovanje i usavršavanje u Ministarstvu obrane BiH. U 2013. godini navedeni izdaci za školovanje u zemlji i inozemstvu knjiže se na troškove dnevnica u zemlji i inozemstvu, odnosno na poziciji putnih troškova, a ne na naknadama. Na poziciji ostalih naknada za posmatrani period 2013. godine knjiže se izdaci za troškove selidbe kao i dodaci za supruge za osobe u vojno - diplomatskim i vojnim predstavništvima BiH.

¹⁵ Službeni glasnik BiH broj 42/12

¹⁶ Službeni glasnik BiH broj 67/09

¹⁷ Službeni glasnik BiH broj 38/09

Naknade novčanih primanja vojnih osoba: Naknade su realizirane u iznosu od 443.700 KM i odnose se na naknade troškova školovanja isplaćene kadetima upućenim na školovanje. Naknada je isplaćena u iznosu od 25% od osnovne plaće početnog radnog mjesta stručne sprema koju ima kadet, a sukladno Zakonu o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine. Također se odnose i na jednokratne novčane naknade isplaćene osobama koje se prvi put primaju u djelatnu vojnu službu. Naknada je isplaćena u iznosu 300 KM sukladno Zakonu o službi u Oružanim snagama BiH¹⁸ i Pravilniku o plaćama i drugim naknadama vojnih osobama na službi u Ministarstvu i Oružanim snagama.

Naknade za mirovne misije: Naknade za mirovne misije realizirane su u iznosu od 4.561.648 KM i odnose se na naknade isplaćene osobama koje su upućene u mirovnu misiju u Kongo. Radi se o pet osoba koje primaju mjesečnu naknadu od 1.350 KM. Također, odnose se i na naknade isplaćene osobama koje su upućene u misiju snaga međunarodne sigurnosne pomoći (ISAF). Naknada za dnevni angažman pripadnika Ministarstva i Oružanih snaga koji su upućeni u misiju snaga međunarodne sigurnosne pomoći (ISAF) iznosi 90, 100 i 105 EUR-a, u ovisnosti od dužnosti koju obavljaju tijekom misije. Naknade se isplaćuju sukladno Odluci o novčanim naknadama za angažman pripadnika Ministarstva i Oružanih snaga u operacijama potpore miru i drugim aktivnostima u inozemstvu¹⁹. Prema evidencijama, pet osoba u prosincu 2013. godine je upućeno u misiju Kongo, dok su se 53 osobe nalazile u misiji ISAF.

- **Putni troškovi**

Ukupno ostvareni putni troškovi u 2013. godini iznose 2.752.082 KM. Od toga, troškovi putovanja u zemlji iznose 1.473.771 KM, a troškovi putovanja u inozemstvu 1.278.311 KM. Značajni izdaci na putnim troškovima u inozemstvu odnose se na troškove prijevoza javnim sredstvima (391.080 KM), troškove smještaja (124.589 KM) i troškove dnevnica u inozemstvu (739.102 KM). U odnosu na prethodnu godinu, putni troškovi su veći za 882.617 KM. Konstatirali smo kako je jedan dio putnih troškova, konkretno troškovi avio karata, u iznosu od 120.000 KM, zbog nedostatka sredstava na toj poziciji knjižen na konto 613524 - Prijevozne usluge.

Putovanja u zemlji uglavnom su se odnosila na obavljanje redovitih aktivnosti Ministarstva i Oružanih snaga (obilazak lokacija Oružanih snaga, obilježavanje godišnjica, sigurnosne provjere pripadnika Oružanih snaga, implementacija programa, usuglašavanja obveza itd.) dok se putovanja u inozemstvo uglavnom odnose na razne konferencije, samite, seminare, misije, konzultacije, bilateralne sastanke i druge aktivnosti Ministarstva.

Podnošenje putnih naloga na obračun u Ministarstvu i Oružanim snagama uglavnom se vrši u propisanom roku. Međutim, uočili smo kako postoji vremenski razmak između podnošenja naloga i konačnog obračuna i isplate po putnom nalogu u blagajni, zbog same procedure koju nalog mora proći (potrebni potpisi i odobravanja pretpostavljenih). Također, u određenim slučajevima smo uočili kako podizanje putne akontacije nije vršeno na temelju realne procjene troškova i da su iznosi akontacije znatno veći od stvarnih troškova puta.

Isplatu putnih akontacija treba vršiti na temelju realne procjene očekivanih troškova službenog puta te poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se skratilo vrijeme između podnošenja naloga na pravdanje i njegovog konačnog obračuna u blagajni.

Kod putnih naloga u inozemstvo, uglavnom nisu priloženi pozivi organizatora sa specifikacijom troškova koje snosi organizator, čime je otežano praćene odluke Vijeća ministara BiH. Također, ponovno je uočeno kako je u određenim slučajevima isplaćena puna

¹⁸ Službeni glasnik BiH broj 88/05, 53/07, 59/09, 74/10 i 42/12

¹⁹ Službeni glasnik BiH broj 79/12

dnevnica u inozemstvu za prvi i posljednji dan na službenom putu u slučaju kada je osigurana ishrana. Ovakav način obračuna dnevnica reguliran je Naputkom o načinu obračuna dnevnica u zemlji i inozemstvu za zaposlene u Ministarstvu i Oružanim snagama od 06.05.2011.godine. Odlukom Vijeća ministara BiH o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine na naknadu za službeno putovanje, definirano je kako se jedna dnevnicu obračunava za svaka 24 sata provedena na službenom putovanju, te ako je na službenom putovanju osigurana ishrana, pripadajuća dnevnicu se umanjuje za 70%.

Mišljenja smo kako Ministarstvo treba preispitati navedeni način obračuna i isplate dnevnica u inostranstvu u odnosu na Odluku Vijeća ministara BiH. Također, potrebno je uz putne naloge osigurati prilaganje cjelokupne korespondencije s organizatorom (pozivi, specifikacija troškova koje snosi organizator, informacije o organizatoru).

Uočili smo kako se sukladno Odluci o reguliranju isplate dnevnica vozačima na osobnost od 11.05.2010. godine vrši isplata dnevnica vozačima u dane vikenda, a na temelju specifičnog angažiranja istih za prevoženje imenovanih osoba, preko 80 kilometara u mjesto stalnog prebivališta. Odluka nije stavljena van snage nakon donošenja Odluke Vijeća ministara BiH o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine na naknadu za službeno putovanje (25.01.2012. godine). Odluka Vijeća ministara BiH ne poznaje pojam dnevnice na osobnost.

Suština isplata dnevnica je obavljanje službenih zadataka te je potrebno navedenu odluku Ministarstva o dnevnicama uskladiti s odlukom Vijeća ministara BiH o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine na naknadu za službeno putovanje.

- **Izdaci telefonskih i poštanskih usluga**

Izdaci telefonskih i poštanskih usluga ostvareni u 2013. godini iznose 755.627 KM. Značajni troškovi odnose se na izdatke za fiksne telefone (454.796 KM), mobilne telefone (173.077 KM) i troškove interneta (57.669 KM).

Odlukom o visini troškova za službene mobilne telefone utvrđeno je pravo na uporabu službenih mobilnih telefona i visina troškova. Pravo na mjesečnu naknadu troškova službenih mobilnih telefona u Ministarstvu ima 91 zaposlenik, u rasponu od 20 KM za vozača i referenta, do 400 KM za ministra i zamjenike ministra, a pravo na mjesečnu naknadu troškova službenih mobilnih telefona u Oružanim snagama ima 176 osoba. Tijekom godine pravo na priznavanje troškova mobilnih telefona je ostvarilo 206 osoba, od čega 27 osoba samo za dva mjeseca, u rasponu od 20 za timove za deminiranje do 200 KM za Načelnika Zajedničkog stožera Oružanih snaga. Prosječni mjesečni izdaci za mobilne telefone u 2013. godini u Ministarstvu iznose 3.970 KM, dok u Oružanim snagama iznose 8.005 KM. Izdaci su povećani u odnosu na prethodnu godinu.

U siječnju 2013. godine došlo je do prekida tarifiranja na centrali fiksne telefonije, te nije bilo moguće izvršiti očitavanje pojedinačne potrošnje niti naplatu ostvarenih prekoračenja. Kvar nije otklonjen u 2013. godini, ali su nas iz Ministarstva upoznali kako centrala arhivira mjesečne podatke, tako da će nakon otklanjanja kvara podaci o eventualnim prekoračenjima biti izlistani, a prekoračenja naknadno obustavljena od plaća zaposlenih.

- **Izdaci za energiju i komunalne usluge**

Izdaci za energiju i komunalne usluge ostvareni u 2013. godini iznose 7.079.908 KM. Značajni troškovi odnose se na izdatke za energiju (3.531.362 KM), lož ulje (1.222.228 KM), vodu i kanalizaciju (1.008.782 KM) i centralno grijanje (419.091 KM).

Zaprimanje faktura vrši se sukladno Odluci o standardnim operativnim procedurama stvaranja obveza i unosa podataka putem ISFU sustava u Glavnu knjigu trezora od 23.10.2013. Svi računi za komunalne usluge dostavljaju se izravno na adresu Ministarstva, odnosno u Sektor za financije i proračun radi ažurnosti evidentiranja i blagovremenog podnošenja faktura na naplatu, kako bi se izbjeglo plaćanje kamata. Također, na svakoj lokaciji odgovorna osoba vrši ovjeru zapisnika o očitavanju izvršene usluge, te se isti dostavlja Sektoru za financije i proračun. Svakodnevno se pristigli računi za komunalne usluge usuglašavaju s ovjerenim zapisnicima o očitavanju i šalju na naplatu. Revizijom izdataka za električnu energiju i vodu i kanalizaciju smo konstatirali kako je vrijeme od zaprimanja faktura, pa do njihovog plaćanja znatno smanjeno u odnosu na ranije razdoblje i da su kamate po ovom osnovu minimizirane. Ministarstvo radi na usuglašavanju obveza iz ranijeg razdoblja s dobavljačima komunalnih usluga, kako bi se iste zatvorile i obustavilo plaćanje kamata po ovom osnovu.

Lož ulje: Realizacija na kontu lož ulje iznosila je 1.222.228 KM. Procedura nabave je provedena putem dva otvorena postupka, jedan za lož ulje srednje (mazut) i jedan za lož ulje ekstra lako. U tijeku 2013. godine, za potrebe Oružanih snaga izabrani dobavljač je isporučio mazut u iznosu od 470.541 KM te lož ulje ekstra lako u iznosu od 751.687 KM. Nabave su izvršene sukladno potrebama vojarni, a na temelju rasporednih naloga koji su dobavljačima dostavljeni kao dopuna uz narudžbenice. Isporku su pratile otpremnice koje su potpisivale odgovorne osobe na lokacijama – vojarnama i istodobno sastavljale zapisnik o prijemu.

- **Izdaci za nabavu materijala**

Ukupno realizovani izdaci za nabavu materijala u 2013. godini iznose 9.520.446 KM. Najznačajniji iznosi odnose se hranu i prehrambeni materijal (5.441.359 KM), odjeću, uniforme i platno (1.724.921 KM), vojni materijal (647.105 KM), obrasce i papir (340.544 KM) i ostali potrošni materijal (329.634 KM).

Izdaci za hranu i prehrambeni materijal: Ukupna realizacija izdataka na ovom kontu iznosi 5.441.359 KM. Od toga, 1.584.504 KM se odnosi na rezervisana sredstva za nabavu hrane i prehrambenih artikala za potrebe Oružanih snaga, knjižena kao vremensko razgraničenje. Nabave su uglavnom realizirane posredstvom ugovora zaključenih u ranijem razdoblju, a na bazi okvirnih sporazuma koji su bili temelj za potpisivanje pojedinačnih ugovora. Usporedbom faktura dobavljača s narudžbenicom uočeno je kako je isporučena roba sukladno ugovorenim cijenama, količinama i rokovima plaćanja. Svaki račun se provjerava od strane ovlaštenih osoba za kontrolu u Ministarstvu i Oružanim snagama, s potpisom i odobrenjem naredbodavatelja.

Izdaci za odjeću, uniforme i platno: Realizacija izdataka na ovom kontu ukupno iznosi 1.724.921 KM. Značajniji iznosi većinom se odnose se na donaciju vojske SAD-a u odjeći i obući vojnika, municiji, logističkoj opremi i sl. Pored toga, nabave su vršene i prema Ugovorima zaključenim u ranijem periodu i Ugovora iz 2013. godine na osnovu rezervisanih sredstava knjiženih na račun vremenskih razgraničenja u ukupnoj vrijednosti od 725.345 KM. Donacija od strane vojske SAD-a odvija se na bazi ranije potpisanog Sporazuma o ekonomskoj, tehničkoj i srodnoj pomoći za BiH.

Izdaci za vojni materijal: Ukupno realizovani izdaci na ovom kontu iznose 647.105 KM. Najznačajniji iznos knjižen na ovom kontu odnosi se na nabavu bojevog i manevarskog streljiva u vrijednosti od 472.831 KM na osnovu Ugovora zaključenog krajem godine. Finansijska sredstva po ovom ugovoru su rezervisana i evidentirana su kao vremensko razgraničenje. U Ugovoru je navedeno da će dobavljač isporučiti materijalna sredstva u roku od dana 30 dana od izdavanja narudžbenice od strane Ugovornog organa. Do dana završne revizije nije izdata narudžbenica odnosno pomenuta roba nije isporučena.

- **Izdaci za usluge prijevoza, goriva i održavanja vozila**

Evidentirani izdaci za uporabu vozila i helikoptera iznose 6.655.401 KM. Značajniji troškovi odnose se na izdatke za nabavu goriva (4.271.064 KM), izdatke za popravak i održavanje vozila (1.417.985 KM) te izdatke za mlazno gorivo (629.766 KM).

Procesom revizijom obuhvaćeno je korištenje i održavanje službenih putničkih vozila Ministarstva i vojnih putničkih vozila Oružanih snaga. Prema dostavljenim podacima, 38 vozila je na raspolaganju zaposlenicima Ministarstva, a 37 putnička vozila su na raspolaganju pripadnicima Oružanim snagama.

Pravilnikom o načinu uporabe službenih vozila u Ministarstvu od 28.02.2007. godine, utvrđeni su način i uvjeti uporabe službenih vozila, odnosno raspoređivanje, odobravanje, evidentiranje, održavanje, servisiranje i mjere sigurnosti i odgovornosti pri uporabi vozila. Pored toga, u cilju jačanja sustava unutarnjih kontrola, Ministarstvo je donijelo još niz propisa kojim se preciznije definira način korištenja vozila. Tako je donesena Odluka o utvrđivanju mjesečnih kvota za potrošnju pogonskog goriva kojom su utvrđene mjesečne maksimalne količine utroška goriva prema nositelju funkcije u Ministarstvu. U 2013. godini je bilo u primjeni tiskanje i izdavanje bonova za točenje goriva, koje je korisnik vozila mogao mjesečno zadužiti do maksimalne količine odobrene Odlukom. Navedeno je uspostavljeno u cilju jačanja kontrole nad utroškom goriva. Međutim, ovakav vid ograničenja trošenja goriva nije dao pozitivne efekte, te je u 2014. godini odluka o izdavanju bonova stavljena van snage.

Za potrebe rada Ministarstva na raspolaganju je 38 vozila. Pravo raspolaganja vozilom 24 sata imaju ministar i zamjenici ministra (zadužuju po dva vozila). Međutim, uvidom u dokumentaciju može se konstatirati da su i u 2013. godini pravo raspolaganja vozilom 24 sata imale 22 osobe, i to tajnik Ministarstva, pomoćnici ministra, vjerski službenici, inspektori te pojedini šefovi odsjeka. Analizirajući dostavljene evidencije o uporabi vozila u Ministarstvu, može se konstatirati kako su izdaci za gorivo evidentirani u iznosu od 156.379 KM, a za servis i održavanje 28.170 KM. Evidentirani izdaci za servis vozila koja koristi Ministarstvo u 2013. godini su značajno manji u odnosu na prethodnu godinu. Sagledavajući starosnu strukturu voznog parka Ministarstva, može se konstatirati kako nije bilo izmjena u odnosu na prethodnu godinu te da je većina vozila starija od pet godina što zahtijeva češće servisiranje. Ministarstvo ni u 2013. godini za svoja vozila nije osiguralo efikasan sustav praćenja, odnosno evidentiranja troškova održavanja službenih vozila (redoviti ili izvanredan servis) iz čega proizilazi kako nije uspostavljena pouzdana baza za samu ocjenu opravdanosti za izdavanje odobrenja servisiranja vozila.

Preporučamo Ministarstvu da u cilju kontrole i efikasnijeg raspolaganja odobrenim sredstvima, sačini pouzdanu bazu podataka za svako vozilo koje se koristi za potrebe rada Ministarstva. Ponovno preporučamo Ministarstvu da analizira opravdanost postojećeg voznog parka, sagledavajući ekonomičnost i samu efikasnost pojedinih vozila.

Uporaba vozila Oružanih snaga definirana je Instrukcijom o primjeni kriterija sljedovanja i načinu korištenja motornih vozila u Oružanim snagama te Standardnim operativnih procedurama o kriterijima sljedovanja i načinu uporabe službenih motornih vozila. Internim aktima su definirani kriteriji sljedovanja vozila u Oružanim snagama podjelom na četiri korisničke skupine. Prvu korisničku skupinu čine vozila s vozačem na koja imaju pravo načelnik i zamjenici načelnika Zajedničkog stožera Oružanih snaga, zapovjednici i zamjenici zapovjednika Operativnog zapovjedništva, zapovjednik i zamjenici zapovjednika Zapovjedništva za potporu i zapovjednici 4. 5.i 6. pješачke brigade. Revizijom su obuhvaćena vojna putnička vozila (bez borbenih i neborbenih vozila i inžinjerskih mašina).

Prema podacima Zajedničkog stožera, u Oružanim snagama u uporabi je 37 putnička vozila. Od tog broja, 15 vozila je dano na uporabu 24 sata. Izdaci iskazani za servis i održavanje vozila su 71.678 KM. Uvidom u dostavljene podatke može se konstatirati kako su značajni izdaci (28.300 KM) evidentirani za održavanje pet vozila. Uporednom analizom evidentiranih troškova održavanja u 2012. godini i 2013. godini može se zaključiti da se ponavljaju značajni izdaci održavanja za ista vozila.

Sagledavajući cjelokupan sustav unutarnjih kontrola uporabe vozila, može se konstatirati kako ni u 2013. godini nije efikasno uspostavljen. Vodi se niz evidencija o uporabi, servisiranju i održavanju vozila. Sačinjene evidencije su više formalne prirode, nisu sustavno uvezane, te ne omogućavaju sveobuhvatan pregled i kvalitetan temelj za analizu uporabe vozila. Provedenom revizijom konstatirano je kako se ne vrše analize troškova vezanih za uporabu vozila. Stoga smatramo kako je potrebno uspostaviti efikasniji sustav evidentiranja izdataka za vozila koji bi, pored svoje formalne, dobio i suštinsku ulogu, te predstavljao temelj za analizu uporabe vozila i planiranja izdataka vezanih za ove namjene.

Smatramo kako je neophodno uspostaviti učinkovitiju kontrolu troškova koji se vežu za uporabu službenih vozila (popravak, servisi, utrošak goriva, osiguranje, itd). Obzirom na organizaciju Ministarstva i disperziju voznog parka, mišljenja smo kako je, u cilju jačanja sustava unutarnjih kontrola, potrebno uspostaviti efikasnu i operativnu bazu podataka za vozila.

Također, mišljenja smo kako je potrebno preispitati opravdanost prava raspolaganja službenim vozilima 24 sata dnevno, s naglaskom za državne službenike, jer isto može uzrokovati nenamjensko korištenje javnih sredstava.

Uvidom u putne naloge za vozila može se konstatirati kako je u pojedinim slučajevima evidentiran značajan broj kilometara (130 km i više) kao loko vožnja. Također, pregledom naloga za vozila koja koriste vojno - diplomatski predstavnici u inozemstvu, uočeno je kako nije osiguran adekvatan sustav kontrole nad istim, jer korisnik vozila izdaje i odobrava nalog za korištenje istog. Potrebno je osigurati efikasniji sustav kontrole nad izdanim nalogima, s naglaskom da isti moraju biti pouzdanih, točni, pregledni i realni.

U Izvješću o reviziji Ministarstva za 2012. godinu, Ministarstvu je sugerirano da se obrati Ministarstvu finansija i trezora BiH za otvaranje novih kontnih brojeva, koji bi služili za evidentiranje troškova vezanih za vozila koja se ne ubrajaju u kategoriju M1 vozila. Ministarstvo je postupilo po navedenoj sugestiji te se obratilo Ministarstvu finansija i trezora BiH za dodjelu novih kontnih brojeva, ali nisu dobili povratnu informaciju.

Preporučamo Ministarstvu da zauzme proaktivan stav po ovom pitanju, te uputi urgenciju ili razmotri drugi način osiguranja odvojenog knjigovodstveno praćenje održavanja motornih vozila za prijevoz putnika, koja osim sjedišta vozača imaju još najviše osam sjedišta (M1 vozila) i drugih vozila na motorni pogon (borbena i neborbena vozila, inženjerske mašine, autobusi itd.).

Iako je u Izvješću o financijskoj reviziji za 2011. godinu Ministarstvu preporučeno postupanje po Odluci o raspodjeli i popuni s motornim vozilima Odjela za opće i zajedničke poslove Ministarstva, kojom je definirano da se izvrši primopredaja vozila, po istoj niti u 2013. godini nije postupano.

Izdaci za gorivo: Izdaci za gorivo evidentirani su u iznosu od 4.271.064 KM. Analizirajući evidentirane izdatke može se konstatirati kako su se tijekom godine nabavile i veće količine goriva, obzirom kako se početkom godine plaćanje goriva koje se točilo na civilnim benzinskim stanicama vršilo s pozicije razgraničenih rashoda. Točnije, Ministarstvo je krajem 2012. godine razgraničilo 100.000 KM za nabavu goriva. Rezerviranje sredstava je izvršeno

na temelju ugovora zaključenog 2012. godine, a isti je korišten i tijekom čitave 2013. godine i krajem godine je takođe izvršeno rezerviranje sredstava. Ovakav način prikazivanja izdataka stvara iskrivljenu sliku izvršenja proračuna. Sagledavajući vrijednost zaključenog ugovora može se zaključiti kako ugovorene količine ne predstavljaju realne potrebe za jednu fiskalnu godinu. Izbor dobavljača je izvršen na temelju provedenog otvorenog postupka bez zaključenja okvirnog sporazuma. Ugovor se primjenjuje tri godine, a što je posljedica nerealnog definiranja potrebnih količina i ugovaranje razdoblja trajanja ugovora.

- **Izdaci za tekuće održavanje**

Izdaci za tekuće održavanje u 2013. godini su ostvareni u iznosu od 3.907.001 KM. Značajniji troškovi odnose se na popravak i održavanje vozila (1.417.985 KM), popravak i održavanje opreme (1.751.599 KM) te popravak i održavanje zgrada (565.041 KM).

Usluge popravke i održavanja opreme: Uočili smo kako je izbor dobavljača za popravak i održavanje opreme izvršen na temelju cijena pojedinih rezervnih dijelova, potrebnih norma sati za zamjenu tih dijelova te cijene norma sata. Pregledom faktura koje se odnose na popravak i održavanje opreme, uočili smo kako se znatan dio fakturiranih vrijednosti odnosi na one rezervne dijelove koji nisu bili predmet javne nabave, odnosno ponude i ugovora te za koje nisu definirani ni potrebni norma sati za zamjenu tih dijelova. Ovako definirana tenderska dokumentacija i zaključeni ugovori ne osiguravaju efikasno praćenje ugovorenih usluga održavanja.

Na temelju ranijeg iskustva treba procijeniti koji su to radovi i dijelovi koji se mogu javiti prilikom održavanja opreme i na bazi toga sastaviti tehničku specifikaciju traženih usluga što bi umanjilo mogućnost postojanja nepredviđenih radova i rezervnih dijelova.

- **Ugovorene usluge**

Ukupna realizacija izdataka za ugovorene usluge s 31.12.2013. godine iznosi 2.607.544 KM. Od toga, značajniji iznosi odnose se na izdatke za primarnu zdravstvenu zaštitu (724.001 KM), reprezentaciju (353.636 KM), usluge smještaja (193.357 KM), ostale stručne usluge (188.090 KM) i ostale nespomenute usluge (154.155 KM).

Usluge primarne zdravstvene zaštite: Izdaci knjiženi na ovom kontu pretežno se odnose na usluge liječničkih pregleda vojnika radi upućivanja u vojnu misiju u inozemstvo i u manjem iznosu pravdanja troškova zdravstvene zaštite od strane vojno - diplomatskog predstavništva u SAD-u.

Pomenute usluge vršene su na bazi zaključenih pojedinačnih ugovora prema okvirnom sporazumu iz 2013. godine, na razdoblje od tri godine sa zdravstvenim. ustanovama o vršenju usluga pregleda deminera, pilota i letачkog osoblja, vozača i osoba koje se upućuju u vojne misije u inozemstvo. Ukupna vrijednost potpisanih ugovora za navedene usluge iznosi 1.300.000 KM za godinu dana. Putem provedenog otvorenog postupka za javne nabave, ugovori za liječničke preglede su zaključeni s četiri zdravstvene ustanove. Također, s pet županijskih zdravstvenih ustanova zaključeni su pojedinačni ugovori o obavljanju redovitih i vanrednih laboratorijskih pregleda. U istim su detaljno definirane cijene svih vrsta usluga koje se pružaju. Komparacijom cijena iz pojedinih faktura s ugovorenim, konstatirana je kompatibilnost istih, kao i da su potpisi na fakturama od strane odgovornih osoba.

Usluge reprezentacije: Ukupna realizacija izdataka na ovom kontu iznosi 353.636 KM. Najznačajniji iznos odnosi se na nabavu poklona za potrebe Ministarstva i Oružanih snaga ukupne vrijednosti 119.690 KM.

Sukladno internom aktu, pravo na visinu izdataka za reprezentaciju ostvaruje 40 osoba. Odobreni iznosi na mjesečnoj razini kreću se u rasponu od 60 KM za zamjenike zapovjednika, savjetnike ministra i zamjenika ministra i šefove ureda, do 500 KM za ministra. Odlukom je definirano kako se reprezentacijom smatraju bezalkoholni napici (kava, čaj, sok, mineralna voda i sl.) nastali u bifeima zgrade Ministarstva. U izuzetnim slučajevima, troškovi reprezentacije mogu biti priznati na temelju održavanja sastanaka ili sjednica i protokolarnih troškova na temelju rješenja ili odluke koju donosi ministar. Također, prilikom organiziranja sastanaka s pet i više osoba u salama za sastanke Ministarstva, obračunati troškovi odnosit će se na Službu za zajedničke poslove uz potpis organizatora sastanka.

Provedenom revizijom pojedinih faktura za reprezentaciju, primjećeno je kako određene osobe u Oružanim snagama i dalje koriste maksimalno odobreni iznos za reprezentaciju i u pojedinim slučajevima kompletan odobreni iznos iskoriste za nabavu alkoholnih pića. Također, uočeno je kako se prilikom organizacije sastanaka s pet ili više osoba, potpisivanje računa ne vrši od strane osobe navedene u internoj odluci, već to za njih najčešće obavljaju tehnički tajnici.

Preporučamo da se kod osoba kojima su odobreni određeni iznosi limita sukladno internoj odluci, preispita stvarna namjena maksimalno potrošenih iznosa kao i učestala nabava alkoholnih pića. Također, prilikom organizacije sastanaka s više osoba, pravdanje računa su dužne vršiti ovlaštene osobe navedene u internoj odluci.

Usluge smještaja: Na ovom kontu su pretežito knjižene usluge smještaja sudionika u prihvatu i provođenju posmatračkog leta od strane zemalja potpisnica, a sukladno ugovoru „Otvoreno nebo“, između Ministarstva i međunarodnog aerodroma Sarajevo, zatim plaćanje smještaja bh vojnika u okviru njemačkog vojnog kontingenta za sudjelovanje u vojnoj misiji u Afganistanu, zatim smještaj uposlenika Ministarstva na međunarodnom vojnom hodočašću u Francuskoj i smještaj studenata za vrijeme održavanja tečaja u okviru Centra za potporu operacijama u miru u Butmiru. Pregledom pojedinih faktura dobavljača, uočeno je kako se ugovorne strane pridržavaju ugovorenih iznosa.

Ostale stručne usluge: Realizacija izdataka na ovom kontu iznosi 188.090 KM. Izdaci knjiženi na ovom kontu pretežito se odnose na sudjelovanje u predputnoj obuci osam časnika Oružanih snaga u sastavu njemačkog kontingenta u ISAF misiji u Afganistanu. Predsjedništvo BiH je 05.01.2009. godine donijelo Odluku o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga u NATO misiji u Afganistanu. Potpisivanjem pristupne note, BiH je postala članica Memoranduma o razumijevanju između Saveznog ministarstva obrane SR Njemačke, MO Kraljevine Norveške i OS Kraljevine Švedske. Istim se BiH obvezala da će snositi sve troškove sudjelovanja časnika, a Vijeće ministara BiH je usvojilo ocjenu opravdanosti sudjelovanja pripadnika Oružanih snaga u ovoj misiji.

6.2. Kapitalni izdaci

Ukupni kapitalni izdaci ostvareni tijekom 2013. godine iznose 3.414.870 KM, a odnose se na nabavu opreme (3.092.019KM) i rekonstrukciju i investicijsko održavanje (322.851KM). Značajnija realizacija evidentirana je na temelju nabave vojne opreme (768.505 KM), opreme za prijenos podataka i glasa (1.780.919 KM), nabavu motornih vozila (134.927 KM) te nabave kompjutorske opreme (126.400 KM).

Ministarstvu su Zakonom o proračunu za 2013. godinu odobrena sredstva za kapitalna ulaganja u iznosu od 9.413.000 KM. Odobrenim prestrukturiranjima izvršenim u tijeku godine, sredstva su dodatno povećana za 2.113.782 KM, tako da sa 31.12.2013. godine ukupna odobrena sredstva za kapitalna ulaganja iznose 11.526.782 KM. Navedeni ukupan iznos odnosi se na odobrene kapitalne izdatke za 2013. godinu u iznosu od 4.046.782 KM, te iznosa od 7.480.000 KM odobrenog za višegodišnje kapitalne izdatke za 2013./2014.godinu

shodno Odluci Vijeća Ministara BiH o višegodišnjem projektu remonta helikoptera broj 276/13 od 18.12.2013. godine.

Odstupanje planiranih kapitalnih ulaganja, od ulaganja izvršenih u 2013. godini prouzročeno je prvenstveno zbog neokončavanja postupaka izbora najpovoljnijeg dobavljača, te je planirani iznos od 7.480.000 KM za ostalo investicijsko održavanje, odlukom Vijeća ministara BiH prenesen na višegodišnje projekte za što su sredstva osigurana u okviru odobrenog proračuna Ministarstva u 2013. godini.

- **Višegodišnji kapitalni izdaci**

U okviru proračuna Ministarstva, odobren je jedan višegodišnji kapitalni projekat – remont helikoptera. Obzirom kako planiranih 7.480.000 KM za remont helikoptera u okviru kapitalnih izdataka nije realizirano u 2013. godini, ista su prenesena kao nerealizirana sredstva u 2014. godinu kao višegodišnji kapitalni projekt. Odluku o višegodišnjem projektu remonta helikoptera za razdoblje 2013. - 2014. godina, donijelo je Vijeće ministara BiH 18.12.2013. godine.²⁰

6.3. Tekući grantovi

- **NATO Trust fond**

U studenom 2010. godine Vijeće ministara BiH donijelo je Odluku o udruživanju sredstava iz proračuna Ministarstva u NATO Trust Fund za projekt zbrinjavanja otpuštenog osoblja Oružanih snaga BiH za razdoblje 2010-2012. godina koji realizira Međunarodna organizacija za migracije (IOM). Ukupna vrijednost projekta iznosi 3.000.000 KM. Realizacija projekta je produžena i u 2013. godini nakon čega će Ministarstvo dostaviti konačno izvješće nadležnim institucijama Bosne i Hercegovine o realizaciji istog.

Ministarstvo je kroz Aneks proračunskog zahtjeva tražilo da se osiguraju dodatna sredstva u iznosu od 1.000.000 KM za nastavak projekta tranzicije personala, međutim sredstva nisu osigurana. Stoga je Ministarstvo, u cilju realizacije projekta i u 2013. godini i zbrinjavanja personala koji će biti otpušten u tekućoj godini, predložilo izmjenu i dopunu Odluke Vijeća ministara BiH od 02.11.2010. godine, te da se Ministarstvu odobri nastavak projekta u 2013. godini, a da se potrebna dodatna sredstva u iznosu od 300.000 KM osiguraju prestrukturiranjem iz raspoloživih sredstava odobrenog proračuna za 2013. godinu.

Vijeće ministara BiH je 25.04.2013. g. donijelo Odluku o nastavku projekta udruživanja sredstava iz proračuna Ministarstva u NATO Trust Fund, za projekat zbrinjavanja otpuštenog personala Ministarstva u 2013. godini (Službeni glasnik BiH, broj 44/13) te da se neophodna sredstva u iznosu 300.000 KM osiguraju prestrukturiranjem odobrenog proračuna Ministarstva za 2013. godinu. Ovom odlukom je također definirano kako će Ministarstvo dostaviti konačno izvješće Vijeću ministara BiH o realizaciji projekta.

Odlukom o prestrukturiranju sredstva od 11.07.2013. g. izvršena je promjena strukture rashoda u iznosu od 300.000 KM s pozicije Ugovorene usluge na poziciju Tekući grantovi. Aneks financijskog sporazuma o BiH kontribuciji u Nato Trust Found potpisan je 31.07.2013. godine. Realizacija programa je trajala do 30.09.2013. godine. U tijeku završne revizije Ministarstvo je pripremalo konačno izvješće o realizaciji ovog projekta prema Vijeću ministara BiH.

²⁰ Službeni glasnik BiH broj 103. od 30.12.2013. godine

7. Bilanca stanja²¹

Ukupna aktiva Ministarstva na 31.12.2013. godine iznosi 52.599.719 KM i odnosi se na novčana sredstva (187.034 KM), kratkoročna potraživanja (903.503 KM) i neotpisanu vrijednost stalnih sredstava (51.509.182 KM).

Ukupna pasiva Ministarstva na 31.12.2013. godine iznosi 86.421.165 KM koju čine kratkoročne tekuće obveze od kojih se najveći dio odnosi na obveze prema dobavljačima (7.352.669KM), obveze prema zaposlenima za plaće, naknade i poreze i doprinose (20.217.074 KM), razgraničeni rashodi (7.342.239KM) i izvori sredstava (51.509.182KM).

• Novčana sredstva

Novčana sredstva u Ministarstvu na 31.12.2013. godine iskazana su u ukupnom iznosu od 187.034 KM, a odnose se na novčana sredstva u blagajni. Pregledom na bazi uzorka blagajničkih izvješća u sjedištu Ministarstva, konstatirano je kako su putem blagajne tijekom 2013. godine uglavnom isplaćeni putni troškovi, akontacije za službena putovanja, te sitni materijalni troškovi. Na bazi provedenih revizorskih procedura, tj. pregledom izvješća s popisa stanja blagajne na 31.12.2013. godine, ponovno su uočeni nedostaci u blagajničkom poslovanju. Naime, utvrđeno je kako se iz blagajne vrše isplate koje se ne evidentiraju u blagajničkim dnevnicima, što nije sukladno blagajničkom poslovanju.

Ponovno preporučamo Ministarstvu da blagajnu koristi isključivo za propisane namjene i sukladno pravilnicima koji reguliraju ovo područje. Sve isplate i uplate na blagajnu trebaju se knjigovodstveno evidentirati ažurno i dokumentovano i sukladno propisima blagajničkog poslovanja.

• Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja u bilanci stanja iskazana su u iznosu 903.503 KM. Potraživanja se sastoje od potraživanja za unaprijed plaćenu robu i usluge - predujmove (353.245 KM) i ostala potraživanja (550.258 KM).

Potraživanja za unaprijed plaćenu robu i usluge (predujmovi): Glavnina potraživanja odnosi se na dva dobavljača kojim su predujmovi uplaćeni 2009. godine, odnosno 2010. godine. Ministarstvo je u 2013. godini na temelju izvršenih radova i ispostavljene fakture zatvorilo dio predujma u iznosu od 360.400 KM. Još uvijek nisu realizirani predujmovi u ukupnom iznosu od 350.825 KM.

Ponovno preporučamo Ministarstvu poduzimanje mjera koje će rezultirati rješavanjem nastalih potraživanja za dane predujmove.

Ostala potraživanja: Na ovoj poziciji, između ostalog, evidentirana su potraživanja za refundaciju naknada za bolovanje (173.310 KM), potraživanja od vojno – diplomatskih izaslanika (118.300 KM) te prelazni račun potraživanja (215.431 KM) na kome su evidentirana potraživanja nastala temeljem pružanja usluga u okviru SAR misije i sporazuma Otvoreno nebo. Ministarstvo je poduzimalo radnje na naplati potraživanja naknada za bolovanje te je dostavljalo urgencije i opomene pred tužbu nadležnim institucijama.

Potraživanja od vojno diplomatskih predstavnika u inozemstvu iskazana su u iznosu od 118.300 KM. U odnosu na 2012. godinu, potraživanja po ovom osnovu povećana su za 104.333 KM. U tijeku 2013. godine Ministarstvo je imalo 19 vojno – diplomatskih i vojnih

²¹ Bilanca stanja na 31.12.2013. godine prikazana je u Tablici II. u privitku Izvješća.

predstavnik u inozemstvu. Način obračuna plaća, dodataka i naknada osoblja u vojno-diplomatskim predstavništvima BiH regulirano je Pravilnikom o plaćama, dodacima i naknadama osoblja u vojno-diplomatskim i vojnim predstavništvima BiH²².

Ministarstvo još uvijek nije riješilo potraživanje iz prethodnih godina od tri osobe u ukupnom iznosu od 37.935 KM.

Ponovno preporučamo Ministarstvu da poduzme konkretne mjera na rješavanju i naplati evidentiranih zaostalih potraživanja za osobe kojima je istekao mandat.

- **Realizacija izvršenog transfera (1.000.000 KM) iz 2010. godine za nabavu materijalno-tehničkih sredstava za provođenje Protuminskih akcija (PMA)**

Na temelju Odluke ministra obrane broj: 11-03-26-5046-2/10 od 14.12.2010. godine, Ministarstvo je deponiralo sredstva u iznosu od 672.604 USD (1.000.000 KM). Sredstva su deponirana za nabavu materijalno-tehničkih sredstava za provođenje Protuminskih akcija (PMA) u 2010/2011 godini. Sredstva su uplaćena 15.02.2011. godine na FMS račun Ministarstva u Trezoru SAD-a za program vojne pomoći Vlade SAD-a za Ministarstvo. Za navedeni iznos, u 2010. godini izvršeno je knjiženje na poziciji kapitalnih izdataka, ali nije izvršeno evidentiranje potraživanja na temelju uplaćenog transfera. Potraživanja za deponirana sredstva formirana su u evidencijama Ministarstva financija i trezora BiH.

Realizacija dijela materijalno-tehničkih sredstava u iznosu 219.636 USD prema pismu ponude i prihvatanja koje je potpisano od strane predstavnika Vlade SAD 07.02.2012. godine i predstavnika Ministarstva 15.02.2012. godine, još uvijek nije izvršena. Upoznati smo kako je Ministarstvo dobilo obavijest od ODC-a za poziv u Njemačku u svezi carinjenja PMA opreme, ali do same realizacije transfera još uvijek nije došlo.

Za ostatak sredstava u iznosu od 457.968 USD, na temelju zahtjeva Zajedničkog stožera Oružanih snaga, potpisano je pismo prihvatanja 22.07.2013. godine o nabavi uniformi.

Ponovno preporučamo Ministarstvu da ubrza aktivnosti u svezi realizacije izvršenog transfera, posebice imajući u vidu vrijeme izvršene uplate.

- **Stalna sredstva**

U poslovnim knjigama Ministarstva evidentirana su ulaganja u objekte i opremu koja su izvršena iz proračuna i donatorskih sredstava od datuma kada je formirano Ministarstvo. Stalna sredstva Ministarstva evidentirana su u ukupnom iznosu od 51.509.183 KM, a sastoje se od građevina – vanjska osvjjetljenja, trotoari i ograde (129.996 KM), opreme (32.356.009 KM), stalnih sredstava u obliku prava (2.771.762 KM), sredstava u pripremi (34.728.353 KM) i ispravke vrijednosti stalnih sredstava (-18.476.937 KM).

Oprema: Vrijednost opreme u glavnoj knjizi Ministarstva iskazana je u iznosu od 32.356.009 KM. U odnosu na 2012. godinu evidentirano je povećanje u iznosu od 5.888.533 KM, koje se odnosi na nabave iz proračunskih sredstava realizirane u 2013. godini, sredstva koja su aktivirana u 2013. godini, a nabavljena ili donirana u 2012. godini.

Sredstva u pripremi: Na poziciji sredstva u pripremi evidentiran je saldo u iznosu od 34.728.353 KM, što predstavlja povećanje za 2.325.215 KM u odnosu na 2012. godinu. Navedeni saldo se najvećim dijelom odnosi na investicijska ulaganja u objekte koji nisu evidentirani u poslovnim knjigama Ministarstva, zbog postojeće problematike državne imovine.

²² Službeni glasnik BiH, broj 31/10

Ispravka vrijednosti stalnih sredstava: Na kontu ispravke vrijednosti stalnih sredstava iskazan je ukupan saldo u iznosu od 18.476.937 KM od čega je u 2013. godini obračunata i knjižena vrijednost amortizacije stalnih sredstava u iznosu od 5.022.983 KM.

- **Popis imovine, obveza i potraživanja**

Popis imovine i potraživanja, izvora finansiranja (obveza), kao i tuđe imovine koja je u posjedu Ministarstva i Oružanih snaga za 2013. godinu, u Ministarstvu i Oružanim snagama organiziran je i izvršen sukladno Odluci o redovitom godišnjem popisu sredstava i obveza prema izvorima sredstava i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem na dan 31.12.2013.godine, od 24.09.2013. godine. Popis je izvršen na temelju Naputka o popisu – inventarisanju u Ministarstvu i Oružanim snagama od 09.03.2012. godine.

Popis imovine Ministarstva: Za popis stalnih sredstava Ministarstva imenovano je posebno povjerenstvo od sedam članova. Povjerenstvo je izvršilo popis i sačinilo Izvješće 10.02.2014. godine. Prema Izvješću popisnog povjerenstva, predmet popisa su bila stalna sredstva nabavljena i evidentirana u odsjeku za materijalno – finansijsko poslovanje, sredstva naslijeđena od bivšeg federalnog Ministarstva odbrane koja su na korištenju u zgradi Ministarstva te sredstva vojno - diplomatskih predstavništava.

Na temelju provedene revizije, uvidom o popisne liste, Izvješće popisnog povjerenstva, dokumentacije koja je bila sastavni dio Izvješća, te razgovora s članovima popisnog povjerenstva, konstatirano je kako popis stalnih sredstava Ministarstva nije u potpunosti izvršen sukladno relevantnim propisima o vršenju popisa koji se odnose na institucije BiH.

Naime, izvršen je samo fizički popis stalnih sredstava bez usuglašavanja s knjigovodstvenim stanjem. Međutim, ne možemo potvrditi da je i fizički popis stalnih sredstava Ministarstva izvršen u cijelosti i da su sva sredstva popisana.

Prilikom vršenja popisa popisnom povjerenstvu je dana popisna lista izvučena iz modula stalnih sredstava koja obuhvata sva stalna sredstva i sredstva koja se nalaze u zgradi Ministarstva i ona koja se nalaze kod Oružanih snaga na raznim lokacijama. Naime, ova popisna lista obuhvata sve što je evidentirano u glavnoj knjizi, a to su sredstva koja Ministarstvo, od dana kad je utemeljeno, evidentira (nabavljena sredstva, donirana sredstva i dr.), a imenovano povjerenstvo je imalo zadatak da popiše samo sredstva koja pripadaju Ministarstvu. Naime, radi o velikom broju sredstava te je postojao problem pronaći samo sredstva Ministarstva, a povjerenstvu nije bio na raspolaganju računopolagač (osoba koje materijalno duži sredstva i koje bi trebala znati gdje i kod koga se nalazi svako sredstvo), niti zaposleni u odjelu za materijalno finansijsko poslovanje.

I samo popisno povjerenstvo je u svom Izvješću navelo kako nije bilo u mogućnosti kvalitetno izvršiti redoviti godišnji popis sukladno Odluci ministra obrane te kako isti ne može biti relevantan.

U Izvješću su navedeni problemi s kojima se povjerenstvo suočilo prilikom provođenja popisa te zapažanja povjerenstva. Povjerenstvo je konstatiralo kako je izvršilo „pripremni popis“ i dalo preporuku da se provede vanredni popis nakon imenovanja računopolagača i preuzimanja dužnosti.

Kada je riječ o popisu sredstava vojno - diplomatskih predstavništava, postoje unaprijeđenja u odnosu na prethodnu godinu jer je popisno povjerenstvo usuglasilo podatke koje su dostavili vojno - diplomatski predstavnici, s knjigovodstvenim evidencijama u Ministarstvu (izuzev predstavništva u Beogradu koji nije dostavio adekvatno izvješće, što je povjerenstvo i konstatiralo).

Izvješće o popisu sredstava je usvojeno od strane rukovodstva Ministarstva.

Iako ima određenih unaprijeđenja u odnosu na prethodnu godinu, ne može se potvrditi da su popis stalnih sredstva Ministarstva i aktivnosti koje ovaj proces podrazumijeva, izvršeni u potpunosti shodno relevantnim propisima o vršenju popisa i svrhom popisa.

Ponovno ističemo kako u situaciji kada veliki dio stalnih sredstava nije evidentiran u poslovnim knjigama Ministarstva, postoje poteškoće da se izvrši usuglašavanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava. Međutim, pored navedenog, smatramo kako treba unaprijediti samu organizaciju i pripremu svih aktivnosti u svezi popisa te ovom procesu pristupiti dosta ozbiljnije, kako bi isti bio završen efikasno i sukladno relevantnim propisima. Zaposleni u računovodstvu i osobe koja materijalno duže sredstva, ne mogu biti članovi popisnih povjerenstava, ali trebaju aktivno sudjelovati u aktivnostima oko pripreme popisa i popisnih lista i procesa usuglašavanja stvarnog s knjigovodstvenim stanjem.

Preporučamo Ministarstvu, da u cilju daljnjeg unaprijeđenja ovog procesa, sva zapažanja koja je imalo popisno povjerenstvo uzme u obzir prilikom sljedećeg popisa, te što prije, ne čekajući naredni popis krajem godine, pristupi otklanjanju uočenih slabosti i evidentiranju sredstava koja su evidentirana kao višak i koja se ne nalaze u knjigama Ministarstva, adekvatno obilježi sva sredstva te riješi pitanje opreme koja je ranije rashodovana.

Popis imovine Oružanih snaga: Popis imovine u Oružanim snagama izvršen je na temelju naredbe načelnika Zajedničkog stožera Oružanih snaga od 30.10.2013. godine te dopunom naredbe od 07.11.2013. godine i od 20.12.2013. godine, kojom su definirani rokovi popisa, predmet popisa, metodologija, te imenovani članovi popisnih povjerenstava u zapovjedništvima i jedinicama Oružanih snaga.

Popis materijalnih sredstava u Oružanim snagama proveden je u naturalnom obliku, s više povjerenstava zbog velikog obujma sredstava obuhvaćenih popisom. U materijalnom knjigovodstvu i evidencijama na razini Oružanih snaga, nisu osigurani podaci koji omogućavaju uvid u stanje sredstava po vrijednosti, već samo naturalno tako da je i popis i obračun inventure izvršen u naturalnom obliku. Povjerenstva koja su vršila popis, isti su vršile brojanjem i mjerenjem na licu mjesta ili drugim metodama propisanim Uputstvom o inventarisanju. Konstatirano stanje povjerenstva su unijela u popisne liste, s rukovateljima materijalnih sredstava izvršile provjere unesenih podataka u inventurne liste, te izvršile potpis i ovjeru popisnih listi, na temelju čega se na kraju izvršio obračun inventure. Viškovi i manjkovi utvrđeni popisom u naturalnom obliku (tj. količinski) proknjiženi su nakon donošenja Odluke o prihvatanju izvješća o popisu od strane ministra 13.02.2014. godine. Odluka je dostavljena stožeru Oružanih snaga dana 13.03.2014. godine.

U cilju unaprijeđenja organiziranja i rezultata popisa, Ministarstvo bi trebalo koristiti inventurne liste iz registra stalnih sredstava i iste po lokacijama dostaviti Oružanim snagama, ili na drugi način efikasnije osigurati sravnjenje za ona sredstva koja se nalaze u poslovnim evidencijama Ministarstva, a nalaze se na lokacijama koje koriste Oružane snage. Ovo bi moglo značajno unaprijediti sam proces sravnjavanja stanja u poslovnim evidencijama Ministarstva sa stanjem utvrđenim popisom, posebno u dijelu utvrđivanja stvarnog stanja za imovinu koja se vodi u financijskom knjigovodstvu.

Na temelju svega naprijed navedenog, mišljenja smo kako popis stalnih sredstva Ministarstva nije izvršen sukladno relevantnim propisima o vršenju popisa i svrhom popisa, a posebice u dijelu posebnog iskazivanja utvrđenih neslaganja za imovinu koja se vodi u financijskom knjigovodstvu.

Pored toga, u cilju realnog iskazivanja bilančnih pozicija, potrebno je pravodobno izvršiti odgovarajuća knjiženja u cilju svođenja knjigovodstvenog stanja na stvarno stanje utvrđeno popisom.

- **Status nepokretne i pokretne vojne imovine bivših Ministarstava obrane Republike Srpske i Federacije BiH**

Nepokretna perspektivna vojna imovina: Odlukom o izmjenama i dopunama odluke Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga od 18. travnja 2012. godine, definirane su 63 perspektivne lokacija koje trebaju biti uknjižene kao vlasništvo Ministarstva. Do konačnog rješavanja pitanja u svezi vlasništva i knjiženja ove imovine ova imovina ne može biti prikazana u poslovnim knjigama Ministarstva. Nakon uknjiženja vlasništva nad ovom imovinom potrebno je izvršiti procjenu vrijednosti ove imovine i njeno uknjižavanje u poslovne knjige Ministarstva.

Ponovno preporučamo da se nakon konačnog rješavanja pitanja vlasništva nepokretne vojne imovine izvrši uknjiženje vlasništva ove imovine, njena procjena vrijednosti i nakon toga evidentiranje iste u poslovnim knjigama Ministarstva.

Nepokretna neperspektivna vojna imovina: Trenutačno su na korištenju kod Oružanih snaga 32 neperspektivne lokacije, od kojih je 14 lokacija spremno za predaju vladama entiteta na temelju potpisanog Sporazuma o temeljnim principima za rješavanje pitanja nepokretne i pokretne imovine koja će i dalje služiti za potrebe obrane, a zaključenog između Vijeća ministara BiH i vlada entiteta.

Neperspektivne lokacije u znatnoj mjeri opterećuju Ministarstvo zbog izdvajanja značajnih finansijskih sredstava za čuvanje lokacija, komunalne troškove i potrebna ulaganja za održavanje ovih lokacija.

Ponovno preporučamo da se proces predaje neperspektivnih lokacija nepokretne vojne imovine izvrši u što skorijem roku kako bi se smanjili troškovi kojima su opterećene ove lokacije.

Pokretna perspektivna vojna imovina: Na temelju Sporazuma o konačnom raspolaganju svim pravima i obvezama na pokretnoj imovini koja će dalje služiti za potrebe Ministarstva (članak 9. stavak 1. sporazuma), u 2010. godini u Službenom glasniku BiH, broj 36/2010 objavljena je „Lista ostale pokretne imovine“ koja sadrži oko 70.000 stavki pokretne imovine (stalnih sredstava i inventara). **Ova imovina još uvijek nije evidentirana vrijednosno u poslovnim knjigama jer proces procjene vrijednosti i uknjiženja iste u poslovne knjige još uvijek traje.** Imovina se popisuje u naturalnom obliku i usuglašava s naturalnim evidencijama koje se vode u materijalnom knjigovodstvu. Materijalne evidencije pokretne perspektivne vojne imovine vode se u Pomoćnom knjigovodstvenom centru pri Zajedničkom stožeru Oružanih snaga u Sarajevu.

Evidencije ove imovine vode se u materijalnom knjigovodstvu putem softvera za materijalno knjigovodstvo. Međutim, u materijalnim evidencijama nisu osigurani podaci koji omogućavaju uvid u vrijednosno stanje ovih sredstava, odnosno materijalna sredstva se ne vode vrijednosno već samo količinski. Time nije omogućeno vrijednosno prikazivanje ove imovine u poslovnim knjigama Ministarstva (glavnoj knjizi i pomoćnim knjigama) kako to nalaže Međunarodni računovodstveni standardi (MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema).

Ministarstvo je u 2013. godini poduzelo određene aktivnosti u svezi procjene pokretne perspektivne vojne imovine. U tijeku 2013. godine završena je procjena vrijednosti dijela pokretne perspektivne vojne imovine (motorna vozila, borbena vozila) ukupne procijenjene vrijednosti od 64.163.817 KM, ali ista još uvijek nije evidentirana u poslovnim knjigama Ministarstva. Procjenu vrijednosti je izvršilo povjerenstvo formirano naredbom načelnika Zajedničkog stožera Oružanih snaga, sukladno Instrukciji - Metodologiji za procjenu stvarne vrijednosti vozila u Ministarstvu i Oružanim snagama. Odluka o povećanju vrijednosti stalnih

sredstava u 2014. godini za navedeni iznos je potpisana od ministra 07.04.2014. godine. S datumom obavljanja završne revizije, unos navedenih sredstava nije još uvijek bio izvršen. Aktivnosti u svezi procjene i evidentiranja ostale pokretne perspektivne vojne imovine objavljene u službenom glasilu su još uvijek u tijeku.

Tijekom 2013. godine formirano je povjerenstvo za procjenu informatičke opreme i sredstava veze kao i povjerenstvo za procjenu vrijednosti namještaja i ostalih strojeva i uređaja naslijeđenih od entitetskih ministarstava obrane, koje je radilo na procjenama vrijednosti navedenih sredstava te je za svoj rad sačinilo izvješće o procijenjenim vrijednostima. Procjena informatičke opreme i sredstava veze je izvršena u iznosu od 3.242.475 KM, za što je i donesena Odluka o povećanju vrijednosti stalnih sredstava u 2013. godini dana 21.01.2014. godine. Ukupna procijenjena vrijednost uredskog namještaja, kuhinjsko-trpezarijskog bloka (strojeva i uređaja) za 822 stavke iznosi 5.487.835 KM.

Na temelju prethodno navedenog, za godinu koja je završila 31.12.2013. godine, u poslovnim knjigama Ministarstva nije vrijednosno prikazana pokretna vojna imovina koja će po Sporazumu o konačnom raspolaganju svim pravima i obvezama na pokretnoj imovini i dalje služiti za potrebe Ministarstva. Time su stalna sredstva i izvori sredstava podcijenjeni za najmanje iznos od 72.894.127 KM. Aktivnosti u svezi procjene i evidentiranja ostale pokretne perspektivne vojne imovine objavljene u službenom glasilu su još uvijek u tijeku. Prema izjavama odgovornih osoba, završena je procjena vrijednosno najznačajnijih stavki imovine (izuzev helikoptera) koja će služiti za potrebe Ministarstva. Očekuje se kako bi procijenjena sredstva trebala biti evidentirana u poslovnim knjigama Ministarstva u 2014. godini.

Ponovno preporučamo Ministarstvo da u cilju realnog iskazivanja bilančnih pozicija ubrza aktivnosti na procjeni i uknjižavanju pokretne perspektivne vojne imovine u poslovne knjige Ministarstva.

Ministarstvo je 03.02.2014. godine poslalo zahtijev Ministarstvu financija i trezora BiH za otvaranje novih potkategorija u okviru postojećih konta, kao i da se ugradi opcija „naslijeđeno“, što bi bio najprikladniji naziv za sredstva koja se trebaju uknjižiti. U vrijeme obavljanja završne revizije, ova opcija još uvijek nije bila ugrađena, iako je Ministarstvo financija i trezora BiH 14.03.2014. godine poslalo odgovor kako će tražena opcija biti omogućena u narednom razdoblju, putem suradnje s tehničkom potporom modulu za upravljanje stalnim sredstvima.

Povjerenstvo za rješavanje strukture stalnih sredstava i sitnog inventara u sustavu obrane imenovano Odlukom ministra od 04.10.2013. godine, donijelo je Odluku o razvrstavanju i preimenovanju stalnih sredstava i sitnog inventara na upotrebi i zalihamu u sustavu obrane od 07.04.2014. godine, te je razvrstalo ukupno 70.924 stavke na stalna sredstva (10.493), sitan inventar (27.043) i zalihe (33.388). Zajednički stožer Oružanih snaga je dužan izvršiti primenovanje navedenih sredstava sukladno odobrenom imeniku.

Obzirom, kako se radi o velikom broju stavki koje je potrebno unijeti u poslovne evidencije a koje su objavljene u Službenom glasniku BiH, Ministarstvo treba planski pratiti unos sredstava na način da je moguće izvršiti savnjenje između količina i sredstava koje su objavljene u Službenom glasniku BiH i onih koje se unose u poslovne evidencije, zatim uz adekvatnu informatičku potporu koja će osigurati da se sredstva jednom kad su unesena u sustav mogu izdvojiti i pratiti pod kategorijom „naslijeđeno“. Mišljenja smo kako je ovo važno jer Ministarstvo već u svojim knjigama raspolaže velikim brojem sredstava koja su nabavljena proteklih godina iz proračunskih sredstava ili su primljena putem donacija, a za ova sredstva je potrebno osigurati adekvatnu evidenciju.

Preporučamo Ministarstvu da uz adekvatnu informatičku potporu osigura sveobuhvatne evidencije perspektivne pokretne vojne imovine koja će i dalje služiti za potrebe Ministarstva. Jedan od načina bi bio da Ministarstvo odvojeno označi ili šifrira

imovinu koja predstavlja „naslijeđenu imovinu“ od novonabavljenih stalnih sredstava iz proračuna Ministarstva. Ovako unesena imovina u sustav daje mogućnost da se ova sredstva mogu izdvojiti pod kategorijom „naslijeđeno“ i da se ista mogu usuglasiti s ukupnim količinama objavljenim u Službenom glasniku BiH.

Također, stavke objavljene u Službenom glasniku BiH (sitan inventar i zalihe) koje se ocijene da nemaju uporabnu vrijednost i kao takve ne mogu služiti za potrebe Ministarstva, potrebno je posebno evidentirati i prije unosa u sustav, uz odgovarajuće suglasnosti nadležnih, donijeti odluku o daljnjem postupanju za iste.

Pokretna neperspektivna vojna imovina: Ostatak neperspektivne pokretne vojne po dogovoru pripada entitetima. Ova imovina se, kao višak rješava prodajom, donacijom ili uništavanjem.

Također, pokretna neperspektivna vojna imovina je vlasništvo entiteta, iako Ministarstvo odvojeno čuva ovu imovinu u svojim skladištima koju popisuje i prirodno usuglašava s materijalnim evidencijama.

Materijalna evidencija pokretne neperspektivne vojne imovine koja pripada Federaciji BiH vodi se u Pomoćnom knjigovodstvenom centru pri Zajedničkom stožeru Oružanih snaga u Rajlovcu i Mostaru, a materijalna evidencija pokretne neperspektivne vojne imovine koja pripada Republici Srpskoj, vodi se u Pomoćnom knjigovodstvenom centru pri Zajedničkom stožeru u Banjoj Luci.

- **Kratkoročne tekuće obveze**

Kratkoročne tekuće obveze prema dobavljačima iskazane na 31.12.2013. godine iznose 7.352.669 KM. Ministarstvo je tijekom 2013. godine evidentiralo i platilo fakture iz prethodnih godina u ukupnom iznosu od najmanje **312.251 KM**. Obveze iz prošlih godina isplaćene su na temelju tri interne odluke ministra ukupnog iznosa od 262.151 KM, te na temelju jednog ugovora o preuzimanju duga prema vjerovniku JP Elektroprivreda HZ HB d.d. Mostar (iznos od 50.100 KM). Ovakav način evidentiranja obveza nije sukladan modificiranom računovodstvenom osnovu nastanka događaja, kako je definirano u članku 19. stavak 2. Zakona o finansiranju institucija BiH²³. Ministarstvo mora, prije sačinjavanja konačnog godišnjeg izvješća voditi računa o pravilnosti (tzv. cut-off), odnosno točnom razgraničenju i evidentiranju obveza u odgovarajućem obračunskom razdoblju u kojem su obveze i nastale.

Koncem godine Ministarstvo je donijelo novu Odluku o standardnim operativnim procedurama stvaranja obveza i unosa podataka putem ISFU u Glavnu knjigu Trezora. Ovom Odlukom uvedena je jedinstvena knjiga ulaznih faktura (KUF) u Sektoru za financije i proračun, s ciljem osiguranja stalnog i potpunog uvida u stanje i kretanje troškova, što bi kao rezultat trebalo osigurati da se troškovi i obveze evidentiraju u razdoblje u kojem su i nastali. Obzirom kako je i u 2013. godini Ministarstvo evidentiralo i platilo fakture koje se odnose na prethodnu godinu, efekti uvođenja jedinstvenog KUF-a se očekuju u narednom razdoblju.

Ponovno preporučamo Ministarstvu da nastavi aktivnosti na kontroli i uspostavljanju sustava unutarnjih kontrola koje će osigurati blagovremeno dostavljanje i knjiženje financijske dokumentacije, a time i točno evidentiranje obveza u odgovarajućem obračunskom razdoblju u kojem su iste i nastale.

Konfirmacije salda: U cilju potvrđivanja stanja dobavljača na dan 31.12.2013. godine, a na bazi odabranog uzorka konfirmacija na navedeni datum, analizom primljenih konfirmacija i njihovom usporedbom s Glavnom knjigom Ministarstva, ponovno su utvrđena neslaganja u saldima obveza prema dobavljačima. Na temelju odabranog uzorka za saldo obveza stanja

²³ Službeni glasnik BiH broj, 61/04

na dan 31.12.2013. godine u iznosu od 1.839.070 KM, neistražene razlike na temelju prezentiranih podataka, ukupno iznose 332.165 KM. Utvrđene razlike se većinom odnose na neusuglašene obveze prema elektrodistribucijama koje je potrebno adekvatno obrazložiti i dokumentirati u suradnji s ovim dobavljačima, te utvrditi je li i u kojem točno iznosu predstavljaju obveze Ministarstva.

Ministarstvo je tijekom 2013. godine poduzimalo aktivnosti na usuglašavanju međusobnih obveza i potraživanja, međutim ovo područje još uvijek nije uređeno. Mišljenja smo kako je potrebno kontinuirano, kroz cijelu godinu provoditi usuglašavanje, posebice s dobavljačima sa značajnijim prometom, a sve to u cilju konačnog uređenja stanja po ovom pitanju. Naime, u slučaju kada Ministarstvo odgovori na dostavljeni izvod otvorenih stavki (IOS) s utvrđenim razlikama, potrebno je poduzeti daljnje aktivnosti na konačnom usuglašavanju i sravnjenju stanja.

Obzirom na veliki broj transakcija u Ministarstvu, mišljenja smo kako bi Ministarstvo trebalo vršiti usuglašavanje najmanje jednom u tijeku godine, a po mogućnosti i više puta godišnje tamo gdje je to nužno, te kako to treba postati praksa. To se prvenstveno odnosi na dobavljače s kojima Ministarstvo ima značajne promete (npr. elektroprivrede, telekomu, itd.). Evidentno je kako Ministarstvo, na temelju odluka ministra, svake godina evidentira i plati fakture koje se odnose na prethodna razdoblja. Ukoliko se kroz proces sravnjavanja IOS-a s dobavljačima uredi stanje obveza, to bi trebalo imati i pozitivne učinke na smanjenje knjiženih obveza iz prethodnih razdoblja.

Ponovno preporučamo Ministarstvu da periodično usuglašava stanja dugovanja s dobavljačima. Potrebno je uspostaviti odgovarajući sustav evidentiranja obveza koji će omogućiti pravilno evidentiranje i praćenje stanja obveza u finansijskim izvješćima Ministarstva.

- **Kratkoročna razgraničenja**

Na temelju Naputka Ministarstva financija i trezora BiH²⁴, Ministarstvo je u Glavnoj knjizi, na kontu razgraničenih rashoda evidentiralo iznos od **7.339.819 KM**. U odnosu na 2012. godinu došlo je do značajnog povećanja iskazanog salda na ovoj poziciji (saldo u 2012. godini 3.215.824 KM). Temeljem navedenog naputka, u 2013. godini je oprihodovano 164.145 KM neiskorištenih sredstava iz 2012. godine i evidentirano kao izvanredni prihod institucija BiH. Uvidom u dokumentaciju koja je predstavljala temelj za knjiženje, konstatirano je kako su se razgraničeni rashodi za nabavu roba i usluga uglavnom odnosili na izdatke za nabavu materijala (3.592.332 KM), tekućeg održavanja (1.108.869 KM) i nabavu opreme (898.165 KM). Razgraničenja su evidentirana na temelju sklopljenih kupoprodajnih ugovora s dobavljačima. U vrijeme obavljanja revizije (travanj 2014. godine) oko 53 % razgraničenih rashoda je opravdano. Razgraničenja su pravdana na temelju ispostavljenih faktura dobavljača.

Iako je Ministarstvo postupalo po Naputku Ministarstva financija i trezora BiH, evidentno je kako su na razgraničenjima uglavnom knjiženi rashodi za robe, usluge i radove koji se suštinski odnose na narednu fiskalnu godinu, a što narušava načelo modificiranog računovodstvenog osnova definiranog Pravilnikom o računovodstvu.

- **Potencijalne obveze**

Kada su u pitanju pravni aspekti finansijskog poslovanja Ministarstva, može se zaključiti kako sporovi koji se vode pred nadležnim sudovima, u kojima se Ministarstvo pojavljuje u najvećem broju slučajeva kao tužena strana, se mogu podijeliti na dvije najveće skupine i to :

²⁴ Naputak broj 01-08-16-1-9237-1/10 od 08.12.2010.g.

- sporovi po osnovu rada,
- sporovi za naknadu štete.

Spor između Ministarstva i tužitelja SCOUT Zagreb u pogledu realizacije ugovora o isporuci naoružanja i vojne opreme, s vrijednošću spora u iznosu od 3.500.000 USD je još uvijek u tijeku kao i spor s tužiteljem EKO PANDA d.o.o. radi naknade štete u iznosu od 529.940 KM (10% vrijednosti ponude). Značajne su također i tužbe koje je Army Shop d.o.o. pokrenuo protiv Ministarstva u ukupnoj vrijednosti od 1.271.545 KM, sve radi naknade štete.

Nadalje, problem spore komunikacije i protoka dokumentacije na svim relacijama unutar Ministarstva i dalje postoji. Ovakvo stanje i dalje predstavlja otežavajući faktor u radu pravnog odjela koje radi na ovim sporovima u korelaciji sa Pravobraniteljstvom BiH, smanjujući vremenske rokove za davanje adekvatnog odgovora na tužbu, a vrlo često dovodeći u pitanje i sam odgovor. To može proizvesti donošenje prvostupanjske presude zbog propuštanja, ali i do isticanja rokova i za druga postupanja pred sudom, a koja se neće moći ponovno predložiti i ponoviti. Treba naglasiti da ovaj problem može dovesti i do gubitka spora koji bi, inače, Ministarstvo u suradnji s Pravobraniteljstvom, ishodilo u svoju korist.

Kada je u pitanju interna komunikacija u svezi sudskih sporova i postupanja u svezi s istim, preporučamo Ministarstvu da iznađe načina kako da aktuelne procedure u postupanju učini ekspeditivnijim i efikasnijim, a u cilju što promptnije reakcije Ministarstva po prijemu tužbi na odgovor, kao i po pitanju bilo kojih drugih postupanja.

Mišljenja smo kako sudski sporovi protiv Ministarstva, obzirom na njihovu brojnost, raznolikost kao i to da predstavljaju značajne potencijalne financijske gubitke, zahtjevaju posebnu pažnju menadžmenta institucije, te Ministarstvo treba zauzeti proaktivan stav kada je u pitanju vođenje svih sporova pred nadležnim sudovima.

8. Javne nabave

Ministarstvo je u rujnu 2012. godine donijelo dokument koji je nazvan Plan nabava za 2013. godinu. Navedenim aktom je definirana vrsta rashoda, ekonomski kod, vrijednost planiranih sredstava, vrijednost nabava po program menadžerima (vojna obrana, međunarodna suradnja, administracija) te nositelj aktivnosti. Uvidom u predmetni akt konstatirali smo kako isti predstavlja pregled rashoda po ekonomskim kategorijama, jer u istom su „planirane i nabave“ bruto plaća, naknada i sl. Stoga zaključujemo kako suštinski ovaj dokument ne predstavlja plan nabava.

Pravilnikom o financijskom i materijalnom poslovanju u Ministarstvu su uređena pitanja u svezi upravljanja, raspolaganja i korištenja sredstava, kao i način nabava u Ministarstvu i Oružanim snagama. Analizirajući navedeni Pravilnik može se konstatirati kako su istim uopćeno definirane procedure provođenja postupaka nabava. Točnije, nisu precizno određeni nositelji aktivnosti u procesu javnih nabava, kao ni obveze i odgovornosti sudionika u procesu izbora najpovoljnijeg dobavljača. Također, Ministarstvo je internim aktom definiralo postupke i nadležnosti za donošenje dokumenata koji se koriste prilikom nabave. I pored činjenice kako Ministarstvo ima interne akte kojima je reguliran sustav javnim nabava, provedenom revizijom konstatirano je kako se isti ne poštuju.

Prema podacima dostavljenim od Sektora za nabavu i logistiku, Ministarstvo je tijekom 2013. godine pokrenulo 106 postupaka za izbor najpovoljnijeg dobavljača za nabavu roba, usluga i radova. Analizirajući pregled provedenih postupaka, uočen je znatan broj prigovora i žalbi ponuđača. Mnogi prigovori i žalbe su opravdani te za posljedicu imaju izmjenu tenderske dokumentacije ili poništenje postupka, a što produljuje sam proces izbora najpovoljnijeg

dobavljača. Također, evidentirano je često ponavljanje postupaka, kako zbog nedovoljnog broja validnih ponuda, tako i zbog rješenja drugostupanjskog organa – Ureda za razmatranje žalbi BiH. Navedeno utječe na efikasnost provođenja procedura nabava te ugovornom organu stvara poteškoće zbog nemogućnosti pravodobnog nabavljanja potrebnih roba, radova i usluga za obavljanja redovitih aktivnosti Ministarstva. Najčešću uzroci poništenja postupaka su nejasna i neadekvatna tenderska dokumentacija.

Prigovori upućeni prema Uredu za razmatranje žalbi BiH ne utječu samo na produženje razdoblja nabave, već imaju i financijske posljedice. Tako je po rješenju Uredu za razmatranje žalbi, a zbog utvrđenih bitnih povreda u provođenju postupaka javnih nabava, na teret proračuna 2013. godine isplaćena naknada štete od 21.222 KM. Isplata je izvršena na ime naknade štete, jednom od sudionika u postupku javnih nabava, odnosno ponuđaču.

Pored toga, uočeno je kako su kao posljedice nepravilno provedenih postupaka javnih nabava, a koja se najčešće ogledaju u nepoštivanju definiranih rokova, pogrešnoj primjeni članak 5. Zakona o javnim nabavama BiH i lošim sustavom kontrole, pokreću tužbe protiv Ministarstva radi nakande štete.

Sukladno navedenim činjenicama, preporučamo Ministarstvu da izvrši detaljnu analizu svih procedura javnih nabava, locira probleme u sustavu i iste otkloni kako bi se javne nabave mogle provoditi na propisani način i izbjegli budući sporovi.

Imajući u vidu kako Ministarstvo u svom radu raspolaže sa značajnim brojem garancija, kako garancija za ozbiljnost ponude, tako i za dobro izvršenje posla, a da se o istim ne vodi sustavna evidencija, smatramo kako isto predstavlja određen rizik u financijskom poslovanju Ministarstva.

Mišljenja smo kako Ministarstvo treba internim aktom definirati obvezu vođenja evidencija o primljenim bankovnim grancijama, način njihovog čuvanja i odlaganja, kao i odgovornost za blagovremeno postupanje po istim.

Sagledavajući pojedine postupke nabava uočeni su sljedeći nedostaci:

Nabava goriva: Prilikom provođenja postupka nabave goriva za skladištenje, koji je proveden podjelom na pet lotova prema lokacijama, imenovano povjerenstvo je izvršilo ocjenu primljenih ponuda te dalo prijedlog za dodjelu ugovora, na temelju koga je donesena odluka o izboru najuspješnijeg dobavljača. Na navedenu odluku, a uz prethodni uvid u prispjele ponude, upućen je prigovor sudionika u postupku nabave. Navedeni prigovor je bio utemeljen, te je za dva lota poništena ranije donesena odluka, jer prvorangirani ponuđači nisu ispunjavali uvjete definirane tenderskom dokumentacijom. Ovakvi slučajevi ukazuju na propuste u radu povjerenstva te je stoga potrebno definirati kompetencije i odgovornosti povjerenstva.

Nabava vojne opreme i uniformi: Ministarstvo je po provđenom pregovaračkom postupku bez dodatne objave obavijesti ugovorilo nabavu vojne opreme (kabanice i vjetrovke). Osnov za pokretanje postupka nabave je bio članak 11. stavak 4. Zakona o javnim nabavama BiH, tj. nabava robe po izuzetno povoljnim uvjetima.

Ministarstvo je, nakon provedene procedure, zaključilo ugovor s dobavljačem u iznosu od 345.817 KM. Revidiranjem procedure nabave, iz prezentirane dokumentacije, nismo se mogli uvjeriti kako su se stekli uvjeti za provođenje hitnog pregovaračkog postupka. Ministarstvo nije izvršilo potrebne analize koje bi potvrdile da se zaista radi o nabavi roba pod povoljnim uvjetima. ***Sukladno navedenom, nismo se mogli uvjeriti u opravdanost provedene procedure nabave vojne opreme po članu 11. Zakona o javnim nabavama BiH.***

Također, uočeno je kako tenderskoj dokumentaciji nije kao kvalifikacijski kriterij zahtijevana obveza ispunjenja odredbi članaka 23. do 26. Zakona o javnim nabavama BiH.

Nabava migracije telefonskih centrala Ericson: Ministarstvo je planiralo i osiguralo proračunska sredstva za nabavu migracije telefonskih centrala Ericson. Donesena je odluka o nabavi putem otvorenog postupka, pripremljena tenderska dokumentacija i tehnička specifikacija koja detaljno opisuje tehničke elemente nadogradnje. Navodimo kako se tehnička specifikacija poziva na robe određene izrade, jer se radi o nadogradnji postojećeg sustava.

Povjerenstvo je konstatiralo kako su se na tender prijavila tri dobavljača, od kojih su dva u potpunosti zadovoljavala zahtijevane uvjete, a jedan nije dostavio Izjavu o osiguranje bankovne garancije. Stav povjerenstva je bio da i treća ponuda ispunjava zahtijevane uvjete, jer je dobavljač u Izjavi o prihvatanju općih uvjeta prihvatio da će dostaviti bankovnu garanciju ukoliko njihova ponuda bude izabrana kao najpovoljnija.

Sukladno preporuci povjerenstva ugovorni organ je donio Odluku o dodjeli ugovora, a nakon toga koncem 2013. godine, zaključio ugovor s dobavljačem „Telegroup“ d.o.o. Banja Luka u vrijednosti od 467.999 KM s PDV-om. Ugovorom su definirani zahtjevi koje sustav treba da ispuni nakon migracije, zahtjevi za centralni sustav za nadzor i upravljanje, zahtjevi za centralni sustav za tarifiranje i kontrolu telefonskih troškova i zahtjevi za sustav za integraciju mobilnih telefona u sustav telefonije.

Sukladno ugovoru, Ministarstvo je rješenjem imenovalo nadzorni organ koji će obavljati poslove nadzora nad realizacijom pomenutog Ugovora. Nadzorni organ je zapisnikom konstatirao da početak realizacije migracije telefonskih centrala bude 07.05.2014. godine, što se smatra danom uvođenja u posao izvođača radova. Od dana uvođenja u posao, izvođač radova se ugovorom obvezuje da će u roku od 200 dana završiti instalacije, programiranja i puštanja u rad opreme na svim lokacijama. Predložene su tri faze dinamičkog plana izvršenja obveza iz ugovora, ali plan još nije usvojen. Za robe i radove je definirana garancija u dužini trajanja od 12 mjeseci od migracije postojećih telefonskih centrala i tehničkog prijema. Tehnički prijem će vršiti Povjerenstvo za tehnički prijem, koje će za svaku lokaciju posebno sačiniti zapisnik o tehničkom pregledu. Plaćanje ugovorenih obveza će se vršiti 60 dana po ispostavljanju ispravnog računa, po završenom tehničkom prijemu po lokaciji.

Mišljenja smo kako je nadzorni organ trebao ranije potpisati zapisnik i definirati raniji rok početka migracije telefonskih centrala, kako bi imali efikasniju uspostavu novog sustava. Sugeriramo da se što prije usvoji dinamički plan izvršenja obveza, prati dinamika i izvrši realizacija projekta sukladno ugovoru.

Remont helikoptera Mi-8/Mi-17: Za usluge remonta helikoptera proveden je pregovarački postupci bez objavljivanja obavijesti. Uvidom u tendersku dokumentaciju konstatirano je kako je iste sačinjena sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama BiH i podzakonskim aktima te da sadrži neophodne elemente i informacije za ponuđače. Skrećemo pozornost na predugo trajanje postupka izrade tenderske dokumentacije i značajno odstupanje od roka koji je definiran Odlukom ministra (izrada tenderske dokumentacije trajala pet mjeseci, odnosno ako se uzme u obzir i prevođenje, sedam mjeseci, a odlukom ministra definiran rok od 15 dana). Kao što je vidljivo iz navedenog, postupak pripreme tendera i poziva ponuđač je trajao 11 mjeseci, a za evaluaciju ponuda i ugovaranje te potencijalne prigovore i žalbe je ostavljen rok od mjesec dana, tako da postoji visok rizik kako ugovor neće biti zaključen blagovremeno i da sredstva mogu ostati neiskorištena.

Remont helikoptera UH-1H: Shodno Odluci Vijeća ministara BiH kojom je odobreno da se sredstva u iznosu 7.480.000 KM namijenjena za remont 4 helikoptera realizuju kao višegodišnji projekat za razdoblje 2013 -2014 godina, Ministarstvo je 18.12.2013. donijelo Odluku kojom je povećalo broj helikoptera koje treba remontirati (sa dva na četiri helikoptera UH-1H). Proveden je pregovarački postupak bez objavljivanja obavijesti. Ugovor je zaključen sa Rotorcraft Support, Inc, Californija, USA za remont četiri helikoptera u ukupnom iznosu

4.553.376 KM bez pdv-a, 31.12.2013. godine, nakon što je Pravobraniteljstvo BiH dalo pozitivno mišljenje uz određene sugestije 30.12.2013. godine. Ugovorom je definiran rok od 30 dana za dostavljanje bankovne garancije za kvalitetno izvršenje ugovora.

Nakon potpisivanja ugovora, izabrana tvrtka se obraćala Ministarstvu zahtijevajući pojašnjenja u svezi teksta ugovora i tražila određene izmjene i dopune ugovora u svezi troškova transporta helikoptera te odbila dostavu bankovne garancije, dok Ministarstvo ne uvaži te zahtjeve. Nakon korespondencije s izabranim ponuđačem, Ministarstvo je 03.03.2014. godine donijelo Odluku o poništenju postupka javne nabave remonta helikoptera UH-1H, jer izabrani ponuđač nije ni nakon naknadno dostavljenog roka dostavio garanciju za dobro izvršenje ugovora (neophodan uvjet da bi se Ugovor smatrao pravovaljanim). O ništavosti ugovora Ministarstvo je 04.03.2014. godine izvijestilo i izabranog ponuđača, kao i o pokretanju procedure naplate bankovne garancije za ozbiljnost ponude. Naglašavamo kako nam nije prezentirana bankovna garancija za ozbiljnost ponude.

Za specifične i kompleksne nabave kao što su navedene, potrebno je blagovremeno provesti pripremne radnji u svezi tehničkih specifikacija i ispitivanja tržišta, prije samog podnošenja referata i donošenja odluke o pokretanju postupka. Također, Ministarstvo za ovako kompleksne nabave treba planirati više vremena za fazu pregovaranja i ugovaranja, te obvezno inzistirati na urednom dostavljanju valjanih bankovnih garancija.

Obzirom kako je nabava usluga remonta helikoptera UH-1H poništena i da Ministarstvo planira novi postupak, skrećemo pozornost Ministarstvu da prilikom provođenja novog postupka ima u vidu dosadašnja iskustva i propuste, te unaprijedi ovaj proces kako bi se prije samog zaključivanja ugovora, a kasnije i realizacije ugovora izbjegli eventualni problemi i nejasnoće.

Nabava sanitetskog vozila: Nabava je pokrenuta još koncem 2012. godine. Tehničke karakteristike za navedeni predmet nabave s procijenjenim vrijednostima dala je nadležna organizacijska jedinica iz Zajedničkog stožera Oružanih snaga. Postupak nabave je proveden podjelom predmeta nabave na tri LOT-a:

LOT 1- putničko vozilo m/v do 1+ 4 sjedišta i putničko vozilo 1+8 sjedišta 4x4, procijenjene vrijednosti 130.000 KM s PDV-om,

LOT 2 - sanitetsko vozilo s opremom procijenjene vrijednosti 80.000 KM s PDV-om i

LOT 3 - viljuškari električni i motorni procijenjene vrijednosti 50.000 KM s PDV-om.

Postupak je poništavan dva puta zbog nedovoljnog broja pristiglih ponuda. I u trećem postupku za lotove 1 i 3 nije bilo pristiglih ponuda, zbog čega su ova dva lota ponovno poništena, a za lot 2 – sanitetsko vozilo donijeta odluka o povećanju finansijskih sredstava za realizaciju ove nabave i odluka o dodjeli ugovora dobavljaču koji se jedini prijavio na sva tri postupka, u iznosu 134.927 KM.

Preporučamo Ministarstvu da ubuduće preispita razloge poništavanja postupaka u smislu uvjeta traženih u tenderskoj dokumentaciji (kvalifikacijski i tehnički uvjeti) te preispita procijenjenu vrijednost nabave.

Nabava lož ulja: Ministarstvo je ugovorilo nabavu lož ulja u iznosu od 394.900 KM. Ugovorom je definirano da će kupac najkasnije u roku od 15 dana po potpisivanju ugovora dostaviti narudžbenicu prodavatelju robe. Ugovor je zaključen 02.08.2013. godine, a Ministarstvo je narudžbenicu dostavilo dobavljaču 27.08.2013. godine. Dakle, Ministarstvo nije ispoštovalo ugovoreni rok za dostavu narudžbenice. S obzirom na to kako nije ispoštovan ugovoreni rok za dostavu narudžbenice, dobavljač je tražio izmjenu cijena lož ulja zbog povećanja nabavnih cijena. Ugovorom je definirano kako se uvećanje cijena prihvata samo ako je ono posljedica povećanja poreza ili akciza, te je Ministarstvo odbilo zahtjev za povećanje cijena. Kako dobavljač nije htio odustati od povećanja cijena i isporučiti lož ulje po ugovorenoj cijeni, s istim je ugovor raskinut 23.10.2013. godine, te odmah pokrenut postupak naplate sredstava protestom bezuvjetne bankovne garancije za dobro izvršenje posla. Banka

koja je izdala garanciju za dobro izvršenje posla je 04.11.2013. godine osporila plaćanje po osnovu protesta, tvrdeći kako Ministarstvo nije dostavilo odgovarajuću dokumentaciju za realizaciju protesta i nije izvršilo obveze po osnovu zaključenog ugovora.

Ministarstvo je 11.11.2013. godine uputilo banci urgenciju za aktiviranje bankovne garancije, nakon čega je banka dostavila dopis u kome predlaže sastanak odgovornih osoba iz Ministarstva s direktorom banke. Na sastanku održanom 28.11.2013. s direktorom i predstavnicima banke zaključeno je da se banci pošalje dodatno obrazloženje što je i učinjeno. Banka nije poslala odgovor niti je aktivirala bankovnu garanciju te je Ministarstvo 12.02.2014. godine banci poslalo opomenu pred tužbu. U međuvremenu je (03.03.2014. godine.) Ministarstvu stigao dopis od Pravobraniteljstva BiH u kome se Ministarstvo izvješćuje kako je Općinski sud u Sarajevu, po tužbi dobavljača dostavio Rješenje da se zabranjuje dužniku protivnika osiguranja, Intesa Sanpaolo banka d.d. da poduzima aktivnosti na isplati bankovne garancije za dobro izvršenje posla.

Preporučamo Ministarstvu da preispita odgovornost zaposlenih vezano za nepoštivanje ugovorenih rokova za dostavu narudžbenice odnosno realizaciju zaključenog ugovora.

9. Ostalo

• Donacije

Novčane donacije: Ministarstvo je u 2013. godini raspolagalo sredstvima koja potiču iz donacija u ukupnom iznosu od 1.964.618 KM. Za praćenje realizacije ovih projekata uspostavljeni su zasebni projektni kodovi u ISFU sustava, tako da su vođena tri programa posebne namjene i to: Donacija Vlade SAD-a, Donacija prijateljskih zemalja i PSOTS – Centar za obuku za operacije potpore miru. Ukupno utrošena sredstva tokom godine su 114.258 KM, a 1.850.360 KM je vrijednost prenesenih sredstava iz prethodne godine.

Projekt „Centar za obuku za operacije potpore miru – PSOTC“ – je projekt koji je započet u 2012. godini. Projekt je pokrenut na temelju Memoranduma o razumijevanju zaključenim između 14 zemalja, a vezano za suradnju u radu centra za obuku za operacije potpore miru u BiH. Svrha pokrenutog projekta je obučavanje pripadnika Oružanih snaga kako bi se osposobili za sudjelovanje u multinacionalnim operacijama, razvoj efikasnosti Oružanih snaga te jačanje regionalne suradnje. PSOTS vrši obuku i edukaciju u području operacija potpore miru i djeluje kao NATO Partnerski i Regionalni centar za obuku i edukaciju u operaciji potpore miru, a s ciljem dostizanja NATO i UN kompatibilnih standarda pripadnika Ministarstva i Oružanih snaga i pružanje podrške Oružanim snagama u ukupnim naporima BiH u doprinosu međunarodnom miru i sigurnosti. Projekt se finansira iz donatorskih sredstava (1.302.294 KM), ali je dijelom financiran i iz proračuna. Zakonom o proračunu planirana su i odobrena sredstva za ove namjene u iznosu od 549.045 KM. Utrošak proračunskih sredstava je 61.329 KM.

Kao i u 2012. godini, ni u 2013. godini nije bilo realizacije na projektu Vlade SAD-a i projektu prijateljskih zemalja.

Nenovčane donacije: Ukupno nenovčane (naturalne) donacije u 2013. godini iznose 4.597.629 KM, od kojih se najznačajniji iznos od 2.700.188 KM odnosi na primljenu donaciju vojne opreme od vlade SAD-a. Plaćeni PDV i špeditorske usluge priznate na kapitalnim izdacima za primljene donacije iznose 828.778 KM, a plaćeni su iz proračunskih sredstava, s pozicije kapitalnih izdataka.

Kod aktiviranja naturalnih donacija, s naglaskom na stalna sredstva, tj. kod njihovog stavljanja u uporabu, primjetili smo kako se iste ne aktiviraju s datumom prijema fakture ili datumom ulaza istih u materijalno knjigovodstvo. Sukladno važećem Pravilniku o računovodstvu, amortizacija stalnih sredstava počinje prvog dana sljedećeg mjeseca od stavljanja stalnog sredstva u uporabu, a završava se datumom rashodovanja, prodaje, otuđenja ili potpunog otpisa stalnog sredstva. Mišljenja smo kako knjiženje stalnih sredstava ili u ovom slučaju naturalnih donacija, treba vršiti sukladno Pravilniku o računovodstvu, kako bi se osigurala točnost prikaza stanja u poslovnim knjigama Ministarstva

Sugeriramo Ministarstvu da posveti više pozornosti načelu ažurnosti u provođenju i evidentiranju poslovnih promjena nakon prijema naturalnih donacija, s naglaskom na stalna sredstva, te da unaprijedi postupak evidentiranja istih u poslovne knjige sukladno Pravilniku o računovodstvu.

- **SAR misija**

Sukladno ugovoru zaključenim s Direkcijom za civilno zrakoplovstvo BiH, Ministarstvo vrši isplatu dnevnica/naknada pripadnicima Oružanih snaga koji su angažirani za pružanje usluga potrage i spašavanja (SAR misija). Za obavljanje navedene usluge Direkcija plaća naknadu u visini od 50 KM za četiri osobe dnevno. Međutim, obračun naknade za angažirane pripadnike Oružanih snaga se vrši na bruto principu. Ugovor je zaključen još 2007. godine i istim je definirano kako se obračun naknade/dnevnice (50 KM) vrši na temelju Odluke o visini dnevnice za službena putovanja zaposlenih u institucijama BiH. Imajući u vidu činjenicu kako je navedena Odluka od 01.01.2012. godine stavljena van snage, postavlja se pitanje načina obračuna dnevnice, kao i samog prava na obračun dnevnice. Radom na terenu, u razgovoru sa zaposlenim, informirani smo kako su vođeni razgovori o potpisivanju novog ugovora, ali da isti nisu dali efekte.

Ponovno preporučamo Ministarstvu da u suradnji s Direkcijom za civilno zrakoplovstvo BiH, u što kraćem roku precizno definira prava i obveze ugovornih strana, kao i način pružanja usluge te način financiranja iste. Imajući u vidu kako odredbe zaključenog ugovora nisu usuglašene s trenutno važećim propisima preporučamo da se izvrši usuglašavanje istog.

- **IT revizija**

Sustav za kontrolu i evidenciju plaća: Sustav za kontrolu i evidenciju plaća je razvijen kao neovisan segment informacijskog sustava. U prethodnim godinama su urađena određena poboljšanja sustava te realizirane preporuke koje su se odnosile na znavljanje hardverske platforme, licenciranje i pristup bazi podataka uz korištenje korisničkih kredencijala (korisničko ime i lozinka), kreiranje log zapisa i rezervnih kopija sukladno procedurama. Međutim i dalje postoji mogućnost implementacije nekih funkcionalnosti (npr. kreiranje interfejsa između sustava plaća i kadrova) kako bi unaprijedili sustav. Na navedenom sustavu je izvršena aplikativna kontrola ispravnosti obračuna platnih listi iz 2013. godine. Nakon izvršene kontrole, konstatiramo kako su za navedene uzorke platne liste ispravno kreirane.

U međuvremenu je zaključen ugovor za nabavu novog sustava plaća i personala. U procesu implementacije došlo je do neusuglašenosti zahtjeva i smjernica, što zaista treba dobavljač implementirati po ovom ugovoru. Kako bi se ovo prevazišlo kreiran je dokument - Preslikavanje poslovnih zahtjeva, čiji je cilj definiranje opsega funkcija koje će se implementirati. Potpisivanje navedenog dokumenta značilo bi da se prihvata dizajn novog sustava i način implementacije novih funkcionalnosti. Dokument još uvijek nije usvojen. Radi

svega navedenog, došlo je do kašnjenja u realizaciji projekta, tako da nije završena ni testna faza koja je prema ugovoru trebala biti okončana koncem 2013. godine. Navodimo i to da je bilo određenih inicijativa da se ubrza implementacija, ali iste nisu dale rezultate, pa se projekt i dalje nalazi u predtestnoj fazi. Iz navedenog se može zaključiti kako nije izvjesno da se softver postavi u produkciono okruženje ni u narednih 6 mjeseci. Mišljenja smo kako je dokument oko usuglašavanja poslovnih zahtjeva i funkcionalnosti koje su predmet ugovora trebalo znatno ranije kreirati i usvojiti, te tako omogućiti pravodobno izvršavanje ugovora. Ministarstvo je za unaprjeđenje postojećeg sustava plaća, kao i za povezivanje novog sustava plaća, te za unaprjeđenje cjelokupnog informacijskog sustava, izvršilo nabavu i instalaciju mrežne opreme i povezalo dodatnih devet lokacija putem SDH mreže.

Kako bi sustav za kontrolu i evidenciju plaća bio sigurniji i funkcionalniji, mišljenja smo kako treba:

- **Sukladno donesenim procedurama za pravljenje rezervnih kopija podataka, i dalje vršiti kreiranje i čuvanje istih. Time smanjiti rizik funkcionalnosti i održivosti sustava, do implementacije novog rješenja. Vršiti periodično testiranje rezervnih kopija podataka.**
- **Razmotriti potrebe implementacije interfejsa putem koga bi se jednom unosili personalni podaci za postojeće sustave kadrova i plaća, imajući u vidu implementaciju novog sustava.**
- **Unaprijediti proces upravljanja i koordinacije projektima te pravodobno poduzimati aktivnosti, kako ne bi dolazilo do velikog kašnjenja u realizaciji istih. Vodeći se tenderskom dokumentacijom zauzeti realan stav o funkcionalnostima koje treba implementirati u novom sustavu plaća i kadrova i usvojiti dokument – Preslikavanje poslovnih zahtjeva kako bi se omogućila implementacija projekta. Završiti započetu proceduru implementacije novog softvera za plaće i personal.**

Nabava sustava za mail, kolaboraciju i upravljanje dokumentima i implementaciju osnovne strukture WAN mreže: Implementacija sustav za mail, kolaboraciju i upravljanje dokumentima započeta je u 2007. godini, kada je potpisan ugovor koji je trebao biti realiziran u roku od 90 radnih dana od dana potpisivanja istog.

Pravobraniteljstvo BiH je 03.11.2011.godine, na temelju zahtjeva Ministarstva, podnijelo tužbu Općinskom sudu u Sarajevu protiv dobavljača s kojim je zaključen ugovor. Pravobraniteljstvo je u međuvremenu informiralo Ministarstvo kako je tuženi dobavljač u postupku likvidacije te kako treba pratiti eventualno otvaranje stečajnog postupka protiv istog, radi blagovremene prijave potraživanja.

Spojni putevi: Ministarstvo ne provodi procedure javnih nabava za spojne (telekomunikacijske) puteve. Ranije je (u 2008. godini) potpisan ugovor sa sva tri dominantna telekom operatera, nakon čega se povremeno kreiraju aneksi ugovora s eventualnim izmjenama cijena. Važeće cjenovnike telekom operateri objavljuju na svojoj web stranici, a fakture s korigiranim cijenama pravodobno dostavljaju Ministarstvu. Ministarstvo nije poduzimalo radnje kako bi smanjilo troškove zakupa spojnih puteva. Nisu pokušali sklapati ugovore na duže razdoblje ili iskoristiti broj iznajmljenih vodova, kako bi dobili povoljnije uvjete. Ranije ugovoreni zakup terminalne opreme se još uvijek plaća, a nije razmatrana mogućnost ukidanja ovih troškova, što je praksa koju telekom operateri često nude. Spojni putevi se iznajmljuju, kako bi se putem njih isključivo ostvarila usluga prijenosa glasovnog prometa – VoIP usluga.

Prelaskom tri lokacije na korištenje VoIP usluge preko SDH mreže, ostvarene su mjesečne uštede od oko 8.000 KM. U trenutnom sustavu, već duže vremena postoje još tri lokacije povezane na SDH mrežu, a da se istodobno na istim lokacijama plaća zakup vodova. Na tim lokacijama se koristi VoIP usluga preko iznajmljene telekomove mreže, jer nije izvršeno reprogramiranje postojećih komutacijskih sustava (centrala) kako bi se omogućio prijenos glasa putem SDH mreže. Za prelazak na VoIP uslugu preko SDH mreže bi trebalo izvršiti

reprogramiranje na postojećim centralama, što bi donijelo dodatne uštede od oko 6.000 KM na mjesečnoj razini. Sektor za komandu, kontrolu, komunikacije, kompjutore i upravljanje informacijama (Sektor K4) se obraćao Sektoru za nabavu i logistiku sa zahtjevom za angažiranje stručne firme koja bi izvršila reprogramiranje centrala, za što bi prema procjeni trebalo cca 15.000 KM. Zahtjev Sektora K4 nije prihvaćen, te se i dalje plaćaju troškovi zakupa spojnih puteva na lokacijama gdje je uspostavljena SDH mreža. Interesantno je kako su uštede koje bi se postigle za jedan mjesec prelaskom na SDH mrežu, dovoljne za reprogramiranje centrala, a da sredstva za isto već duže vremena nisu osigurana. Napominjemo i to kako će se centrale u perspektivi svakako morati reprogramirati, te kako je u tijeku projekt migracije telefonskih centrala Ericson, koji će unaprijediti sustav telefonije u Ministarstvu.

Planirano je da se svi iznajmljeni spojni putevi u 2014.godini zamijene s konekcijama na SDH mrežu. Mrežna oprema je već nabavljena i instalirana na devet lokacija koje su sada povezane na SDH mrežu. Ni jedna od devet lokacija trenutačno nema implementiran VoIP preko SDH mreže.

Ministarstvo je 12.3.2014.godine donijelo Odluku o reprogramiranju telefonskih komutacijskih sustava, kojom su definirane lokacije i termini reprogramiranja, kao i to da će se reprogramiranje izvršiti na temelju već zaključenog Ugovora o nabavi usluga sevisiranja i održavanja opreme. Prema navedenoj Odluci, nisu realizirane aktivnosti pa je u pripremi Odluka o izmjeni Odluke o reprogramiranju kojom se prolongiraju rokovi realizacije. Navedenom odlukom su obuhvaćene i tri lokacije na kojima je još od ranije uspostavljena SDH prijenosna mreža.

Mišljenja smo kako Ministarstvo treba, kroz obnavljanje ugovora, poduzeti određene radnje (provjeriti mogućnost ukidanja troškova zakupa terminalne opreme, ispitati mogućnost smanjenja cijene na količini zakupljenih vodova i sl.) kako bi smanjilo troškove zakupa spojnih puteva.

Također smatramo kako treba što prije izvršiti reprogramiranje centrala na tri lokacije (Čapljina, Tuzla, Travnik) koje su već dulje vrijeme povezane na SDH mrežu, kako ne bi stvarali nepotrebne troškove za iznajmljivanje spojnih puteva. Daljnje reprogramiranje treba uraditi sukladno Odluci o reprogramiranju telefonskih komutacijskih sustava i povezati još šest lokacija u VoIP sustav. Realizacijom projekta migracije telefonskih centrala Ericson treba pripremiti ostale lokacije za uvezivanje u VoIP sustav putem SDH mreže. Planirati i realizirati uvezivanja i preostalih lokaciju u VoIP sustav putem SDH mreže te tako implementirati cjelovitu i funkcionalnu mrežu za prijenos podataka i glasa za potrebe Ministarstva.

10. Korespondencija

Ministarstvo je u ostavljenom roku dostavilo komentare na Nacrt izvješća o reviziji za 2013. godinu. Navedena obrazloženja i komentare na dio nalaza nismo mogli prihvatiti, jer nisu dana adekvatna obrazloženja niti je priložena relevantna dokumentacija koja bi utjecala na izmjene nalaza u Nacrtu izvješća. Detaljno objašnjenje komentara koji su prihvaćeni dano je u odgovoru na dostavljene komentare na Nacrt izvješća o reviziji koji je dostavljen rukovodstvu Ministarstva uz konačno Izvješće o reviziji za 2013. godinu.

**Voditelj tima za
financijsku reviziju**

Danijel Jozić

**Rukovoditelj Odjela za
financijsku reviziju**

Munevera Baftić

Članovi tima:

Nataša Pavlović, revizor

Osman Paćuka, revizor

Slaviša Vuković, IT revizor

Nataša Avdalović, viši revizor

Seida Kapo, revizor

Enes Alić, revizor

Ivona Kozar, pomoćni revizor

**Rukovoditelj Odjela za
razvoj, metodologiju i
kontrolu kvalitete**

Dragoljub Kovinčić

III. PRIVITAK

FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA

Pregled rashoda budžeta za 2013. godinu

Naziv institucije: Ministarstvo odbrane BiH

Tabela I

Opis	Odobreni budžet	Usklađivanja budžeta	Ukupni budžet (2+3)	Izvršenje budžeta	Index 5/4
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	281.655.000	-2.413.782	279.241.218	274.461.130	98
Bruto plaće i naknade	188.550.000	750.000	189.300.000	189.142.748	100
Naknade troškova zaposlenih	51.565.000	700.000	52.265.000	52.262.783	100
Putni troškovi	2.778.000	0	2.778.000	2.752.082	99
Izdaci telefonskih i pošt.usluga	781.000	0	781.000	755.627	97
Izdaci za energiju i kom. usluge	8.330.000	-341.490	7.988.510	7.079.908	89
Nabavka materijala	11.077.000	-1.542.119	9.534.881	9.520.446	100
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	6.038.000	1.439.506	7.477.506	5.671.910	76
Unajmljivanje imovine i opreme	186.000	261.500	447.500	398.894	89
Izdaci za tekuće održavanje	7.866.000	-2.480.170	5.385.830	3.907.001	73
Izdaci za osiguranje	486.000	-123.795	362.205	362.187	100
Ugovorene i druge posebne usluge	3.998.000	-1.077.214	2.920.786	2.607.544	89
2. Kapitalni izdaci	9.413.000	2.113.782	11.526.782	3.414.870	30
Nabavka zemljišta			0		
Nabavka građevina			0		
Nabavka opreme	2.563.000	1.133.782	3.696.782	3.092.019	84
Nabavka ostalih stalnih sredstava			0		
Rekonstrukcija i invest.održavanje	6.850.000	980.000	7.830.000	322.851	4
3. Tekući grantovi	0	300.000	300.000	300.000	100
Udruženje sredstava u NATO Trust Fund-projekat zbrinjavanja otpuštenog personala OS BiH		300.000	300.000	300.000	100
4. Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	0	0	0	
			0		
5. Novčane donacije	0	1.964.618	1.964.618	114.258	0
Donacije Vlade SAD-a		558.706	558.706	0	
Donacija prijateljskih zemalja		103.618	103.618	0	
Središte za obuku za operacije potpore miru - PSOTC		1.302.294	1.302.294	114.258	
Ukupno (1+2+3+4+5)	291.068.000	1.964.618	293.032.618	278.290.258	95

Rukovodstvo je Pregled rashoda budžeta po ekonomskim kategorijama odobrilo dana 28.02. 2013. godine

Ministar:

Zekerijah Osmić

Bilans stanja na dan 31.12.2013. godine

Naziv institucije: Ministarstvo odbrane BiH

Tabela II

Opis	31.12.2012	31.12.2013.	Index 3/2
1	2	3	4
1. Gotovina, krat.potraživanja, razgraničenja i zalihe	1.291.694	1.090.536	84
Novčana sredstva	140.889	187.034	133
Kratkoročna potraživanja	1.150.805	903.503	79
Kratkoročni plasmani	0	0	
Interni finansijski odnosi	0	0	
Zalihe	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	0	0	
2. Stalna sredstva	48.421.169	51.509.182	106
Stalna sredstva	61.882.670	69.986.119	113
Ispravka vrijednosti	13.461.501	18.476.937	137
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	48.421.169	51.509.182	106
Dugoročni plasmani	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
UKUPNO AKTIVA (1+2)	49.712.863	52.599.719	106

3. Kratkoročne obaveze i razgraničenja	28.478.772	34.911.982	123
Kratkoročne tekuće obaveze	6.016.411	7.352.669	122
Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	
Obaveze prema zaposlenima	19.243.787	20.217.074	105
Interni finansijski odnosi	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	3.218.574	7.342.239	228
4. Dugoročne obaveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	
Ostale dugoročne obaveze	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
5. Izvori sredstava	48.421.169	51.509.182	106
Izvori sredstava	48.421.169	51.509.182	106
Ostali izvori sredstava	0	0	
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda	0	0	

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	76.899.941	86.421.165	112
------------------------------	-------------------	-------------------	------------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.8. stav 4., napomenuto je da bilans stanja budžetskih korisnika neće biti uravnotežen (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sistema Glavne knjige, dok će bilans stanja koji radi Ministarstvo finansija i trezora na nivou Budžeta institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežen.

Rukovodstvo je Bilans stanja odobrilo dana 28.02. 2013. godine

Ministar:

Zekerijah Osmić

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizionih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja saglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvještavanja, te da je odobrilo finansijske izvještaje.

Rukovodstvo **Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Ministarstvo) dužno je da osigura da finansijski izvještaji za 2013. godinu budu izrađeni u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija BiH („Službeni glasnik BiH broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 33/07 i 16/10 i protokol Ministarstva finansija i trezora broj: 01-05-02-1-656-1712 od 23.01.2012. godine) i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH (protokol Ministarstva finansija i trezora BiH broj: 01-08-02-1-644-1/12 od 20.01.2012. godine). Rukovodstvo je također obavezno da postupa u skladu sa Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2013. godinu (Službeni glasnik BiH broj 100/12) i pratećim uputstvima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo finansija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijski izvještaji daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Ministarstva.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvještaja odgovornosti rukovodstva obuhvataju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sistem internih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja;
- da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijski izvještaji sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja budžeta, kao i podatke o sistemu internih kontrola i realizaciji preporuka revizije.
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi;

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa stoga i za preduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, 23.04.2013. godine

Ministar

Zekerijah Osmić